ESKİ YUNAN TRAGEDYALARI

10

Sofokles

OİDİPUS KOLONOS'TA

❖

TRAKHİSLİ KADINLAR

Eski Yunanca Aslından Çeviren

Furkan Akderin

Mitos Boyut

TİYATRO / OYUN DİZİSİ 365

Bu kitaptaki oyunların
Fikir ve Sanat Eserleri Yasasından
ve yasalardan kaynaklanan tüm hakları
çevirmenine aittir.
Yayınlanan oyunların sahnelenmesi,
oynanması, herhangi bir amaçla
eserlerden yararlanılması ancak
eser sahibinin iznine bağlı olduğundan,
bu eserden yararlanacak
kişi veya kurumlarla, kuruluşların
çevirmenine
başvurmaları zorunludur.

Yayın Hakları:
© Copyright, TEM Yapım Yayıncılık Ltd., 2009

Mitos-Boyut Tiyatro Yayınları
Oyun Dizisi 365
Sofokles / Eski Yunan Tragedyaları 10

1. Basım: Ocak 2010

Editör: Doğan Korkmaz

Baskı: Yeni Güven Matb.-Topkapı-İstanbul; Tel 212. 567 69 20

TEM Yapım Yayıncılık Ltd. Şti.
Ağa Çırağı Sok. 7/2 Gümüşsuyu- Beyoğlu, 34347 İstanbul
Tel: 212. 249 87 37-38; Fax: 212. 249 02 18
E.posta: mitosboyut@gmail.com
web: www.mitosboyut.net

Mitos-Boyut ◎ Oyun Dizisi 365

SOFOKLES

ESKİ YUNAN TRAGEDYALARI
10

OİDİPUS KOLONOS'TA

◎

TRAKHİSLİ KADINLAR

Eski Yunanca Asıllarından Çeviren
Furkan Akderin

Mitos Boyut

İÇİNDEKİLER

Sofokles'in Yaşamı ve Eserleri, 4

Oidipus Kolonos'ta,... 5

Trakhisli Kadınlar,... 61

SOPHOKLES'İN YAŞAMI ve ESERLERİ

Sofokles İ.Ö. 496 yılında Atina yakınlarındaki Kolonos kentinde doğdu. Tüm yaşamını Atina'da geçiren Sofokles iki defa strategos[1] olarak görev yapmıştır.

Peloponnesos Savaşları sırasında yaşanan Sicilya Felaketi'nden sonra kentin başına geçen on kişilik kurulda da yer almıştır.[2] Sofokles'in İ.Ö. 406 ya da 405 yılında Atina'da öldüğü bilinmektedir.

Aristofanes, Sofokles'in 130 oyun yazdığını belirtmektedir. Yine *Suda*'da kendisine ait olan 123 oyundan söz etmektedir. Bu bilgilerin doğruluğu kuşkuludur, çünkü Sofokles'in günümüze ulaşan sadece 7 oyunu bulunmaktadır.

Bu oyunlar, *Aias, Elektra, Antigone, Kral Oidipus, Filoktetes (Dilekçiler/Yakarıcılar)* ve çevirilerini sunduğumuz *Oidipus Kolonos'ta* ile *Trakhisli Kadınlar* adlarını taşımaktadırlar.

SOFOKLES

OİDİPUS KOLONOS'TA

Eski Yunanca Aslından Çeviren
Furkan Akderin

KİŞİLER

OİDİPUS
ANTİGONE
İSMENE
THESEUS
KREON
POLÜNEİKES
YABANCI
KORO
KOROBAŞI
HABERCİ

Kolonos'ta üç intikam tanrıçası Erinüsler'e adanmış sık ağaçlı bir koru. Önündeki yolda Atina'nın o bölgesine adını vermiş olan Kolono'nun heykeli görülmektedir. Sahneye Oidipus girer. Yaşlı, kör ve zavallı bir halde olmasına karşın yine de haşmetli bir yapıya sahiptir. Kızı Antigone, çıplak ayakla babasının yanında yürmekte ve onun elinden tutmaktadır.

OİDİPUS Ey kör ve yaşlı adamın kızı Antigone! Hangi kente geldik? Yersiz yurtsuz bir serseri gibi dolaşan Oidipus'u bugün ağırlayacak olan kentin adı ne? Beklediğim çok bir şey değil, bana verilenden daha azına razıyım. Yaşadığım bu uzun zaman süresince çektiğim acılar ruhumun daha dayanıklı olmasına yol açtı. Hadi kızım bana kutsal olmayan, tanrılara ayrılmamış oturabileceğimiz bir yer göster. Böylece hem nerede olduğumuzu da öğrenebiliriz. Buraların yabancısıyız. Yerlilere yakışan bize buraları tanıtmak, bize yakışan da onların sözlerini dinlemektir.

ANTİGONE Ey benim şanssız babam Oidipus! Gözlerim beni yanıltmıyorsa bir kentin surlarını görüyorum. Sanırım kutsal bir yerdeyiz. Çünkü her yerde defneler, zeytin ağaçları, asmalar var. İçeride yapraklar ve altında da binlerce bülbül ötüşüyor. Şuraya, şu sert taşa otur da bedenin birazcık dinlensin, ne de olsa yaşlısın, epeyce yol yürüdün.

OİDİPUS Beni oturt da, bu kör babanın hem gözü hem de kulağı ol.

ANTİGONE Bu kadar zamandır bu işi öğrenemedin mi hâlâ?

(Antigone, Oidipus'u kutsal korunun yanındaki bir kayaya oturtur)

OİDİPUS Acaba neredeyiz, bulunduğumuz yeri biliyor musun?

ANTİGONE *(Sabah güneşiyle yeni yeni belirmeye başlayan Akropolis ve üzerindeki Parthenon'u* [3] *parmağıyla işaret eder)* Karşımızdaki yerin Atina olduğuna kuşku yok, ama şu an nerede bulunduğumuzu bilemiyorum.

OİDİPUS Yolda gördüğümüz insanlar da aynı şeyi söylüyorlardı.

ANTİGONE Gidip nerede olduğumuzu öğrenip geleyim mi?

OİDİPUS Evet kızım gidip öğren, ama burada birileri var mı acaba?

ANTİGONE Mutlaka birileri vardır. Fazla uzaklaşmama gerek yok, şurada bir adamın olduğunu görüyorum. *(Sahneye yabancı bir adam girer)*

OİDİPUS Bize doğru mu geliyor? Koşuyor mu?

ANTİGONE Buraya ulaştı bile, ne sormak istiyorsan sor. Şu an burada.

OİDİPUS Ey yabancı! Hem ben, hem de benim için gören kızım senin yaklaştığını ve bizlere bir şeyler öğretebileceğini...

YABANCI Soru sormayı bırakıp oturduğun yerden çık! İnsanların girmemesi gereken bir yerdesin şu an.

OİDİPUS Neresi burası? Hangi tanrıya ayrılmış bir yerdeyim?

YABANCI İçinde bulunduğu toprağa kimse giremez. Koruya da kimse giremez. Toprak ve Gece'nin kızlarının yaşadığı yer burası.

OİDİPUS Onlara hangi kutsal isimle yalvarmalıyım?

YABANCI Gözlerinden bir şey kaçmayan Eumenidler! Buralarda bu isimle anılırlar, ama başka ülkelerde farklı isimleri olabilir.

OİDİPUS Umarım kendilerine yalvaran birisini bağışlarlar. Çünkü ben olduğum yerden hareket etmeyeceğim.

YABANCI Bu da ne demek şimdi?

OİDİPUS Kaderimde olan şeyi yapıyorum.

YABANCI Kentimizin herhangi bir kararı olmadan ve tam olarak ne yapmam gerektiğini öğrenmeden tabii ki seni kovmayacağım.

OİDİPUS Tanrılar aşkına yabancı adam! Söylemeni istediğim bazı şeyler var. Lütfen karşındaki bu adamı küçümseyip de cevapsız bırakma!

YABANCI Ne sormak istiyorsan sor! Hepsine yanıt vereceğim.

OİDİPUS Hangi kentteyiz?

YABANCI Bildiğim her şeyi sana anlatacağım. İçinde bulunduğun yer kutsal bir alandır. Ulu Poseidon'a[4] ve ateş taşıyan tanrı Prometheus'a[5] adanmıştır. Buranın Atina'nın tunç kapısı olduğuna inanılmaktadır. *(Bir kahramanın heykelini eliyle işaret eder)* Kahramanın kendilerini koruduğuna inanırlar. Bu yüzden de kendisinin adını almıştır. İşte böylesine kutsal bir alandasın şu an yabancı! İnsanlar buraya olan saygılarını sözleriyle değil hareketleriyle gösterirler.

OİDİPUS Demek civarda yaşayan insanlar da var, öyle mi?

YABANCI Tabii ki, adları da tanrılara yaklaşmış kahramanlarla özdeşleşmiştir.

OİDİPUS Bir kralları var mı? Yoksa halk mı yönetimde?

YABANCI Kent, kralın emri altında yaşamakta.

OİDİPUS Kralın adı ne? Buraya egemen olanın adını söyler misin bana?

YABANCI Theseus! Daha önceki Kral Aigeos'un oğludur.

OİDİPUS Birisi benim adıma kralın yanına gidebilir mi?

YABANCI Neden? Ona göndereceğin bir haber mi var? Yoksa buraya gelmesini mi sağlamak istiyorsun?

OİDİPUS Yapacağı küçük bir iyilik karşılığında çok büyük bir şey kazanacağı için.

YABANCI Gözleri görmeyen bir adamdan ne yarar gelebilir ki?

OİDİPUS Söyleyeceğim sözlerin hepsi yararlı olacaktır.

YABANCI Ey yabancı! Hatalı bir iş yapmamak için neler yapmak gerektiğini biliyor musun? Belli ki soylu bir aileden geliyorsun, ama bir felakete uğramışsın. Sen şimdilik burada kal! Ben de gidip neler yapmam gerektiğini öğreneyim. Ama kenttekilerle değil burada yaşayan insanlarla konuşayım. Onlardan alacağım yanıta göre burada mı kalman yoksa gitmen mi gerektiğine karar vereceğiz.

(Yabancı Adam, sahneden çıkar)

OİDİPUS Sevgili kızım! Yabancı Adam gitti mi?

ANTİGONE Evet gitti, artık ne söylemek istiyorsan rahatça söyleyebilirsin. Burada sadece ikimiz varız.

OİDİPUS *(Uzun süre düşünür, ardından da sanki dua eder gibi sesini yükselterek konuşmaya başlar)* Ey yüce tanrılar! Gözlerinden dehşet akan tanrıçalar! Dünyada ilk defa topraklarınıza gelip yerleşen biriyim, bu nedenle Phoibos'a[6] da bana da haksızlık etmeyin. Phoibos, bana çekeceğim sayısız acıları anlattıktan sonra uzun bir ara geçeceğini ve tanrılara olan saygımın karşılığını alarak sonsuz mutluluğa erişeceğimi söylemişti. Hayatım mutsuzluklar içinde geçti, böylesi bir yaşamın sonunda sürgüne gideceğimi ve yaşamımın bu şekilde sona ereceğini anlattı. Ayrıca bunları haber veren işaretler olacakmış; yer sarsılacak, bir yıldırım düşecek ya da Zeus'un şimşeği parıldayacakmış. Buraya gelmemin nedeni sadece kehanetlere dayanmamdır. Sizler beni kutsal koruya doğru çektiniz. Yolda herkesten önce sizlere denk gelmemin başka bir nedeni olabilir mi? Sizler adına şarap dökülmez, zaten benim de dökebileceğim bir şarabım yok. Sizler emretmeseydiniz bu kutsal kayaya

da oturamazdım. Ey tanrıçalar! Lütfen Apollon'un[7] söyledikleri gerçek olsun. Bunca eziyetten sonra hayatımı burada sona erdirin. Benden böyle bir iyiliği esirgemeyin. Haydi kutsal Erebos'un[8] kızları buraya gelin, adını kudretli Pallas'tan alan Atina! Kentlerin en ünlüsü! Oidipus'a acıyın. Onun sefil gölgesine acıyın! Bu beden benim bedenimin gölgesinden başka nedir ki?

(Ülkenin yerlilerinden yaşlı beş adam gelir. Etraflarına bakınarak birisini aramaktadırlar)

ANTİGONE Sus! Gelenler var! Hepsi de yaşlı başlı adamlar! Seni arıyorlar.

OİDİPUS Peki susuyorum. Şimdi beni alıp korudaki uzak bir yere sakla. Ardından da ne söylemek istediklerini öğren. Sonra bulunduğumuz yerden çıkar beni. İnsanın böylesi durumlarda dikkatli davranması gerekir.

(Antigone babasının elinden tutar ve onu korunun içinde bir yere götürür.)

KORODAN YAŞLI BİR ADAM Kim acaba! Bu saygısız adam şimdi nereye kaçtı? Uzağa mı gitti yoksa?

KORODAN YAŞLI BAŞKA BİR ADAM Aramaya devam et, onu görmeye çalışalım.

KOROBAŞI Yaşlı bir serseri olmalı. Evet herhalde bir serseri. Bu ülkenin yerlilerinden birisi değildir. Yoksa tanrıçaların korusuna girer miydi hiç? Bizler onların adlarını anmaktan bile korkarız. Yanlarından geçtiğimiz zaman gözlerimizi kaldırmaz, hiçbir şey söylemeden geçer gideriz. Sadece içimizden dua etmekle yetiniriz. Şimdiyse yabancı bir adam geliyor ve anlatılanlara bakılırsa hiçbir şeye saygı göstermiyor. Kutsal alanın her tarafına bakıyorum, ama bir türlü onu göremiyorum.

(Oidipus ve Antigone sahneye girerler)

OİDİPUS O adam benim. Kulaklarımın gözlerim olduğu söylenir.

KOROBAŞI *(Geriye doğru çekilir)* Bu adamın yüzünü de görmek sözlerini de duymak beni ürpertiyor.

OİDİPUS *(Koro üyeleri her yandan koşturmaya başlar ve Oidipus'un etrafından toplanırlar)* Lütfen sizlere yalvarıyorum, bana bir suçlu muamelesi yapmayın.

KOROBAŞI Ey Zeus! Bu adam da kim, bizlere söyle!

OİDİPUS Ey bu ülkenin yöneticileri! Karşınızdaki insanın şansının pek de yaver gittiği söylenemez. Bunu size kanıtlayabilirim. Gördüğünüz gibi bu uzun boyuma karşın başka birinin gözleri sayesinde yürüyebiliyorum. *(Omzuna dayandığı Antigone'yi işaret eder)* Eğer şanslı olsaydım pek de narin olmayan başka bir gemi demiri bulurdum.

KORODAN YAŞLI BİR ADAM Doğuştan mı körsün? Anlaşılan büyük felaketler yaşamışsın. Ayrıca çok da yaşlısın.

KORODAN YAŞLI BAŞKA BİR ADAM Bana kalırsa yaşadığın felaketlere bir yenisini ekleme.

KOROBAŞI Evet doğru, çok ileri gittin. Böylesine sessiz bir koruda dikkatsizce ilerlemek istemiyorsan buradan uzaklaş. Yeşillikte bir kaynak var, bu kaynağa bal karışır. Buraya kesinlikle dokunayım deme uğursuz! Aramızda çok mesafe var. Beni duyabiliyor musun yaşserseri? Bizlere söyleyeceğin bir şeyler varsa da, bulunduğun yerde sakın konuşma. Sadece insanların konuşmasına izin olan yere gel ve burada konuş. Ama buraya gelmeden sakın konuşma.

(Oidipus halen Eumenidler korusundadır, ama sanki tereddüt eder gibi bir hali vardır)

ANTİGONE Sevgili babacığım, başka bir ülkeye gidildi mi o ülkenin geleneklerine uyulmalıdır.

OİDİPUS O halde bana elini uzat.

ANTİGONE Tut babacığım.

OİDİPUS *(Kolonoslular'a)* Ey yabancılar! Bana bir kötülük yapmayın. *(Korobaşı'na)* Sana güveniyorum; olduğum yeri değiştiriyorum.

KOROBAŞI Ey yaşlı adam! İstemediğin sürece hiç kimse seni başka bir yere götüremez.

OİDİPUS Daha fazla ilerlemem gerekiyor mu?

KOROBAŞI Evet, birkaç adım daha.

OİDİPUS Daha fazla mı?

KOROBAŞI Kızım, sen onu ilerlet, ne demek istediğimi anlıyorsun.

ANTİGONE[9] ...

OİDİPUS[10] ...

ANTİGONE Arkamdan gel baba! Kör ayaklarınla beni takip et.

OİDİPUS[11] ...

KOROBAŞI Buraların yabancısı olan şanssız yaşlı adam! Bu topraklar neyi sevmiyorlarsa ondan gelecek nefrete, neyi seviyorlarsa da ona saygı göstermeye razı ol.

OİDİPUS Hadi kızım! Beni uygun bir yere götür. Orada dini zorlamalar olmaksızın rahatça oturup dinlenebileyim.

KOROBAŞI Burada durabilirsin, ama kayaya dayalı bu eşiği geçmemen gerekir.

OİDİPUS Bu şekilde mi?

KOROBAŞI Evet, beni duyman yeterli.

OİDİPUS Oturayım mı?

KOROBAŞI Kayanın yanına, şöyle yandan eğilerek otur.

ANTİGONE Baba! Bu benim işim yavaşça...

OİDİPUS Ahh! Ne kadar da şanssızım!

ANTİGONE Ayağını benimkine uydur. Yılların zarar verdiği vücudunu da benim dost koluma yasla.

OİDİPUS Ahh! Nasıl da acınası bir kaderim varmış. *(Oturur)*

KOROBAŞI Şanssız yaşlı adam! Artık oturup rahat ettin. Şimdi babanın kim olduğunu söyle. Kimsin, bir yolculuk yapıyorsun, ülken neresi? Hadi anlat bana.

OİDİPUS *(Kesik kesik konuşur)* Ey yabancılar! Ülkemden sürgün edilmiş bir insanım. Acıyın bana, acıyın da...

KOROBAŞI Neden devam etmiyorsun yaşlı adam?

OİDİPUS Lütfen bana adımı sorma. Soruların bu kadarla sınırlı kalsın. Daha fazlasını öğrenmeye çalışma.

KOROBAŞI Ne demek istiyorsun?

OİDİPUS Soyum korkunçtur benim.

KOROBAŞI Hadi anlat.

OİDİPUS *(Antigone'ye)* Ne söylesem kızım?

KOROBAŞI Baban hangi soydan geliyor?

OİDİPUS *(Antigone'ye)* Başıma neler geliyor böyle? Ne yapayım kızım?

ANTİGONE Mademki soruyorlar o halde yanıt ver.

OİDİPUS Peki söyleyeceğim, bir şey saklamanın gereği yok.

KOROBAŞI Zaten çok oyalandın, haydi çabuk ol.

OİDİPUS Laios'un oğlu adında birisini duydunuz mu?

KOROBAŞI *(Dehşetle)* Ne! Ne!

OİDİPUS Labdakos'un[12] oğullarını tanır mısınız?

KOROBAŞI *(Dehşetle)* Ne! Ne! Bizi koru Zeus!

OİDİPUS Şanssız bir adam vardır Oidipus adında, tanır mısınız onu?

KOROBAŞI *(Kuşkulanarak)* Yoksa sen o musun?

OİDİPUS Sözlerim sizleri korkutmasın.

KOROBAŞI *(Dehşetle)* Ne! Ne!

OİDİPUS Şansı yaver gitmedi.

KOROBAŞI *(Geri geri gitmeye başlar, bir yandan da kafasını çevirir)* Aman! Aman!

OİDİPUS *(Antigone'ye)* Şimdi ne olacak?

KOROBAŞI *(Nefretle)* Git! Derhal bu ülkeden defol!

OİDİPUS *(Sakince)* Verdiğin sözü unuttun mu?

KOROBAŞI Kötülüğe kötülükle karşılık verene kader bir ceza vermez. Fakat başka insanları kandırarak hem kendisini hem de diğer insanları aldatanlara acıyla yaklaşır. Oturduğun yerden hemen kalk ve defol buradan. Yoksa ülkeme sürdüğün leke daha da büyüyecek.

ANTİGONE Merhametli yabancılar! Mademki kaderin babamın başına getirdiği şeyleri ondan dinlemek istemediniz, o halde ben sizlerden rica ediyorum. İzin verin, bana acıyın da size anlatayım. Evet, şu şanssız babacığım adına sizlerden bunu rica ediyorum. Hem de bu zavallı adama acımanız için size kör gözlerle değil, kendi soyunuzdanmışım gibi bakıyorum. Acıklı kaderimiz şu an aynı bir tanrının eli gibi sizlerin elinde. Cesaret göstererek bize beklemediğimiz bu iyiliği yapın. Sana yalvarıyorum, ocağındaki çocuğun adına, karın adına, değerli malların adına, tanrıların adına, her ne varsa onun için yalvarıyorum. Unutulmamalı ki hiçbir ölümlü, tanrılar kendisine zarar vermek istedikten sonra buna karşı koyamaz. Dünyada böyle bir insan yoktur.

KOROBAŞI Ey Oidipus'un kızı. Emin ol ki bizler de en az senin kadar babana acıyoruz. Ama tanrılardan korktuğumuz için biraz önce söylediklerimizden farklı bir şey söyleyemeyiz.

OİDİPUS *(Ayağa kalkar)* Ey şöhret! Ey ün! Ey şeref! Haksız olduktan sonra dünyayı elinizde tutsanız bile bu neye yarar? Atina'nın en dindar kent olduğu anlatılmaktadır. Kötü bir kaderi olan insanın sadece bu kent tarafından yardım alabileceği söylenir. Evet, kentin böylesine bir ünü var. Ama karşılaştığım şeye bakın! Sizler sadece adımı duydunuz ve benden korktunuz. Bu yüzden de kovuyorsunuz. Korkmanıza yol açan şey ben değilim, yaptığım şeyler de değil. Belki yaptıklarımdan korkuyor olabilirsiniz, ama bunları isteyerek yapmadım ki!

Yaşananlar benim kaderimin bir parçasıydı. Annemle babamın yaptıklarını anlatsam daha da şaşırırsınız. Kuşkusuz ki bunları net bir şekilde biliyorum. Kendiliğimden bir cinayet işleme olasılığım var mı? Ben sadece bana yapılan kötülüğe karşılık verdim. Böylesi bir durumda bilerek yapmış olsaydım bile, yine de suçlu sayılmazdım. Oysa ki girdiğim yolda karşılaşacağım hiçbir şeyden haberdar değildim. Diğer yandan cellatlarım beni mahvedeceklerini çok iyi biliyorlardı. Bu nedenle tanrılar adına sizlere yalvarıyorum yabancılar. Beni o kutsal korudan çıkardığınız gibi şimdi de yardım edin bana. Tanrılara saygı gösterdikten sonra bir de günah işlemeyin. Unutmayın tanrılar dindar insanları olduğu kadar dindar olmayanları da kontrol ederler. Şu ana dek hiç kimse onlardan kurtulamamıştır. *(Korobaşı'na)* Sen de diğer insanlara uy ve mutlu Atina'nın şerefine uygun olmayacak bir harekette bulunma. Yalvarıyorum sana. İlk önce beni korudun, şimdi de aynı şeyi yapmaya devam et. Perişan durumdaki bu adama hakaret etme. Masum bir tanrı misafiri olarak buraya geldim. Ülkenin insanlarına büyük bir iyilik getiriyorum. Kralınız buraya geldiğinde her şeyi öğreneceksiniz. O zamana kadar verdiğin sözü tut!

KOROBAŞI Ey yaşlı adam! Seni büyük bir saygıyla dinlemek zorundayım. Zaten konuştukların önemli şeylerdir. En güzeli, kararı ülkeyi yönetenlerin vermesi olacaktır.

OİDİPUS Ey yabancılar! Ülkenizin kralı nerede?

KOROBAŞI Kendisinden önce babasının kral olduğu yerde yaşıyor. Buraya gelmemi sağlayan haberci şimdi de onu çağırmaya gitti.

OİDİPUS Acaba kör olmama karşın yine de buraya gelir mi?

KOROBAŞI Adını duyduğunda mutlaka gelecektir.

OİDİPUS Peki benim adımı kim söyleyecek ona?

KOROBAŞI Yol uzun ama yolcuların sözleri kolayca etrafa yayılır. Bu sözleri duyarsa hemen koşar buraya. Ey yaşlı adam, adın herkesin ağzında şu an. Kralımız gerçi epeyce yaşlandı ama adını duyunca hemen buraya gelecektir.

OİDİPUS Ülkesinin iyiliği için gelsin. Beni de mutlu edecek bu durum. Hem insanın kendisini düşünmeye hakkı yok mudur?

(Uzaktan bir hayvanın üzerinde bir kadın görünür)

ANTİGONE Ahh! Zeus! Gelen de kim baba? Ne düşüneceğimi bilemiyorum?

OİDİPUS Ne oldu kızım? Ne var?

ANTİGONE Bir kadın görüyorum. Sicilya katırına binmiş bize doğru yaklaşıyor. Güneşten korunmak adına da yüzüne Thesselia[13] örtüsü sarmış. Ne diyeceğimi bilemiyorum. Acaba o mu yoksa değil mi? Ben mi yanlış görüyorum acaba? Evet o... Hayır o değil... *(Kadın iyice yaklaşır, hayvanın sırtından iner, hayvanı kölelerden birine verir, kendisi de yaya olarak sahneye yaklaşır)* Evet ta kendisi. Yaklaştıkça mutluluğum daha da artıyor. Evet sevgili İsmene geliyor.

OİDİPUS Ne söylüyorsun Antigone?

ANTİGONE Kardeşim, yani kızın geliyor diyorum. Sesini duyunca sen de onu tanıyacaksın.

(İsmene sahneye girer)

İSMENE Ahh baba! Ahh kardeşim! İkinizle birden konuşabilmek benim için ne kadar büyük bir mutluluk. İki katı mutluyum hem de. Sizleri bulabilmek için ne çabalar harcadım. Gözlerim yaşlarla doldu, zorlukla sizi seçebiliyorum.

OİDİPUS Kızım burada mısın?

İSMENE Ahh! Babacığım seni böylesine felaketlerin içinde

görmek beni nasıl da üzüyor!

OİDİPUS Kızım, buradasın demek!

İSMENE Ama ne zahmetlerle gelebildim bir bilsen.

OİDİPUS Elini bana dokundur kızım.

İSMENE İkinizi birden kucaklıyorum.

OİDİPUS Ahh! Kızım benim, kızım!

İSMENE Felaketlerle dolu iki yaşam.

OİDİPUS Antigone ve benim yaşamımdan söz ediyorsun değil mi?

İSMENE Kendi yaşamımdan da söz ediyorum.

OİDİPUS Neden geldin kızım buraya?

İSMENE Sana olan sevgimden babacığım.

OİDİPUS Beni özledin mi?

İSMENE Bana sadık kalan tek kölemle beraber sana yeni haberler getirdim.

OİDİPUS Peki kardeşlerin nerede? Bunu yapmak erkeklere yakışmaz mıydı?

İSMENE Şimdi bulundukları yerdeler. Aralarında müthiş bir...

OİDİPUS Hareketleri de yaşamları da Mısırlılar'a benziyor. Mısır'da erkekler dokuma yaparlar, kadınlar da dışarıdaki işlere bakarlar. Dört çocuğumdan ikisi ocaklarının başında aynı kız çocukları gibi kalırlarken, siz kızlar babanızın felaketlerine katlanıyorsunuz. Biriniz daha çocukluğunu yeni bitirmişken zavallı benimle beraber geziniyor. Beni besliyor, vahşi ormanlarda yiyeceksiz, yalın ayak, yağmurun yağmasına, güneşin kavurmasına aldırmaksızın nereye gittiğini bilmeden yürüyor. Bütün bunlara rağmen ev sıcaklığını aramıyor. Sense İsmene zamanında kâhinin sözlerini bildirmek için yanıma gelmiştin. Kadmosoğulları'na söylemeden gelmiştin hem de. Ülkemden kovulduğumda da beni sen korumuştun. Bugün babana nasıl bir haber getirdin? Neden bu kadar

uzaklaştın? Gelmenin bir nedeni olduğunun farkındayım, yine neden korkmalıyız?

İSMENE Yaşadığım yeri ya da başıma gelen felaketleri anlatmayacağım. Bunları anlatıp yeniden yaşamak istemiyorum. Buraya gelme nedenim oğullarının yaşadığı şeyler. İlk önceleri anlatılanlara bakılırsa tahtı Kreon'a bırakmak ve kenti lekelememek niyetindeydiler. Bunun nedenini de senin soyunun başına gelen felaketlere bağlıyorlardı. Fakat daha sonra bir tanrının ruhundaki kötü niyetin kurbanı oldular. İkisi arasında bir kavga çıktı. Her ikisi de iktidarı ele geçirmek istediler. Küçük olan büyük olanın haklarını dinlemeyerek Polüneikes'i ülkesinden kovdu. Buralarda anlatılanlara bakılırsa Polüneikes kovulduktan sonra Argos'a[14] gitmiş. Burada evlenip kendisine yeni arkadaşlar edinmiş. Kadmos'un ovasını ele geçireceğini ve göklere varan bir üne kavuşacağını sanıyormuş. Evet, söylediklerim boş şeyler değil, sana gerçekleri anlatıyorum. Senin yaşadıklarına gelince, merak ediyorum tanrılar sana ne zaman acıyacaklar?

OİDİPUS Tanrıların günün birinde bana acıyacaklarını ve beni kurtaracaklarını umuyor musun?

İSMENE Evet baba, yeni kehanetlere bakılırsa bu gerçekleşecek.

OİDİPUS Hangi kehanetler? Neler söylenmiş kızım?

İSMENE Kâhinlerin söylediklerine göre Thebaililer günün birinde seni ölü ya da diri olarak ele geçirmeye çalışacaklarmış. Ülkenin mutluluğu da buna bağlıymış.

OİDİPUS Benim gibi bir adamdan kime ne yarar gelebilir?

İSMENE Thebaililer'in gücü sana bağlıymış.

OİDİPUS Demek ki zavallı bir adama dönüştüğümde gücü vermeye başlıyorum!

İSMENE Tanrılar ilk başta sana vurdular, şimdi de olduğun yerden kaldırıyorlar.

OİDİPUS Bu pek de büyük bir iyilik değil, gençken vurduğunuz bir adamı yaşlandığında ayağa kaldırmak neye yarar?

İSMENE Neyse şu an bilmen gereken şey birazdan Kreon'un buraya geleceği.

OİDİPUS Neden gelecekmiş kızım? Nedenini anlatsana!

İSMENE Seni Kadmos topraklarına getirmek ve herhangi bir toprak ihlali yapmadan seni yakalayabilmek için.

OİDİPUS Kapıların önünde yatan bir ölüden ona nasıl bir yarar gelecek?

İSMENE Gereken saygı gösterilmezse senin mezarından başlarına bir felaket gelebilirmiş.

OİDİPUS Bunu bilmesi için tanrılardan yardım almasına gerek yoktu, birazcık düşünse anlayabilirdi.

İSMENE Bu nedenle seni kendi ülkelerinin sınırları içine çekmeye çalışıyorlar, dilediğin gibi hareket edeceğin bir yerde kalmanı istemiyorlar.

OİDİPUS Bedenimi Thebai toprağıyla örtecekler mi?

İSMENE Soyundan gelen bir insanın kanı buna izin vermiyor.

OİDİPUS O halde beni hiçbir zaman ele geçiremeyecekler.

İSMENE Desene bugün Kadmosoğulları için büyük bir felaket yaşanacak.

OİDİPUS Neden? Nasıl bir felaket yaşanacak?

İSMENE Mezarına yaklaştıkları zaman öfken onların başına büyük bir dert açacak.

OİDİPUS Söylediklerini kimden öğrendin?

İSMENE Delphoi'daki[15] kâhinlerden.

OİDİPUS Phoibos gerçekten de bunları mı söyledi?

İSMENE Thebai'ye gelenler bunun için yeminler ediyorlar.

OİDİPUS Peki oğullarımdan birisi de bu sözleri duydu mu?

İSMENE Her ikisi de gayet iyi bir biçimde biliyorlar.

OİDİPUS Demek buna karşın halen zavallı durumdalar. İk-

tidar hırslarını bana borçlular ama yine de hırsları babalarına olan sevgilerinin önüne geçmiş durumda.

İSMENE Bu insanlardan bu şekilde söz etmen hoş değil, ama haksız da sayılmazsın.

OİDİPUS Tanrılardan isteğim aralarındaki kavganın bitmemesi. Kavganın sonucu nasıl olsun diye bana sorsalar yanıtım, Thebai'den sürülmüş olanın bir daha geri dönemeyeceği şeklinde olurdu. Ülkemden sürgün edildiğim zaman çocuklarım ne beni korudular ne de gitmeme engel olmaya çalıştılar. Beni kovmak isteyenlere karşı seslerini çıkarmadılar. Belki de ülkemden uzaklaşmamın güzel bir şey olduğunu söyleyebilirsin. Tabii ki bunu ben istedim, kent de izin verdi. Ama işin aslı böyle değil. İçimdeki öfkenin biriktiği, taşlar altında kalarak ölmek istediğim gün, kimse yanıma gelip bana yardımcı olmadı. Daha sonra zaman ilerledi, üzüntüm yavaş yavaş geçmeye başladı. İşte tam da bu sırada kent beni sürgün etme kararı aldı. Aslında kendimi son derece zalim bir biçimde cezalandırmıştım, ama onların cezayı vermeleri epeyce geç oldu. Hayatlarını bana borçlu olan oğullarım ise yardım etmekten kaçındılar. Beni kurtarmak için söyleyecekleri tek bir söz yeterliydi, ama onlar sürgüne gitmeme ses çıkarmadılar. Şu iki bakire kızımsa hayatlarını bana adadılar. Yiyecek bulmam, sığınabileceğim bir yere girebilmem için ellerinden geleni yapıyorlar. Bir babaya duymaları gereken sevginin tüm gereklerini yerine getiriyorlar. Hiçbir zaman oğullarımla ittifak kurmayacağım, hiçbir zaman Thebai'nin yönetimi onların elinde olmayacak. Bunu biliyorum çünkü İsmene'nin söylediği kehanetleri haber aldım. Phoibos'un zamanında söylediği diğer kehanetlerle bu söylenenleri karşılaştırıyorum. Bu nedenle ister Kreon, isterse kentten başka önemli bir kişi gelsin ve be-

ni çağırsın, yine de onların yanına gitmeyeceğim. Siz yabancılar! Bölgenizi koruyan tanrıçalarla beraber beni korursanız, bu ülke için güçlü bir kurtarıcı, düşmanlarım için de bir felaket getirmiş olursunuz.

KOROBAŞI Sen ve kızların acınacak durumdasınız. Mademki ülkemizin kurtarıcısı olmak istiyorsun, ben de sana yararlı olacağını düşündüğüm bir öğüt vereyim.

OİDİPUS Söylediğin her şeyi yapmaya hazırım, yeter ki bana yardımcı ol.

KOROBAŞI Biraz önce topraklarına girdiğin tanrıçalara kendini affettirmek için elinden geleni yapmalısın.

OİDİPUS Ne yapmalıyım yabancılar? Bunu bana siz öğretin.

KOROBAŞI Öncelikle gidip ellerini temizle, bunun için kurumaz pınarlardan su getirmelisin.

OİDİPUS O temiz suyu aldıktan sonra ne yapmalıyım?

KOROBAŞI Orada becerikli ustaların elinden çıkmış gibi duran iki kulplu şarap çanakları göreceksin. Her iki kulpun da ağızlarına taçlar örmen gerekir.

OİDİPUS Bunu nasıl yapacağım? Yapraklarla mı yoksa yün parçalarıyla mı?

KOROBAŞI Körpe bir dişi koyunun yeni kırkılmış tüylerinden.

OİDİPUS Sonra ne yapmalıyım?

KOROBAŞI Suyu, güneşin doğduğu yönden dökmelisin.

OİDİPUS Suyu sözünü ettiğin çanaklarla mı dökmeliyim?

KOROBAŞI Evet, her çanaktaki suyu üç aşamada dökmelisin, ama son çanağı bir tek aşamada dökeceksin.

OİDİPUS Çanakları neyle doldurmalıyım?

KOROBAŞI Su ve bal koyarsın, ama şarap koyma.

OİDİPUS Dalların gölgesindeki toprağı suladıktan sonra ne yapmalıyım?

KOROBAŞI Oraya sağ ve sol elinle üç defa olmak üzere

toplam dokuz zeytin dalı koy, sonra da şu duayı etmen gerekir.

OİDİPUS Duayı dinleyeyim, bu kısım çok önemli.

KOROBAŞI Biz kendilerine iyiliksever deriz. Onları yalvararak selamlamaya gelenleri, iyiliksever bir şekilde karşılasınlar. Duan bu şekilde olmalı. Sen ya da başka birisi, ama çok da bağırmadan söylemelisin bu sözleri. Sonra arkana bakmadan geri dön. Ancak bunları yaptığın takdirde sana yaklaşabilirim, bunları yapmazsan asla yanına gelemem.

OİDİPUS Kızlarım, civarda yaşayan yabancıların sözlerini duyuyor musunuz?

ANTİGONE Duyduk baba, ne yapmamızı istiyorsan söyle.

OİDİPUS Yürüyemem, hem kuvvetim yerinde değil, hem de gözlerim görmüyor. Bu nedenle yabancıların söylediği şeyleri yapmanızı istiyorum. Sanıyorum ki bir kişi fazlasıyla çaba harcarsa çok sayıda insanın yapabileceği bir işi yapabilir. Hadi çabuk olun, ama beni yalnız bırakmayın. Eğer tek başıma kalırsam yardım edecek hiç kimsem kalmadı demektir.

İSMENE Ben hallederim ama orayı nasıl bulacağım?

KOROBAŞI Ey yabancı kız! Korunun şurasında! İhtiyacın olan bir şey olursa orada sana yardımcı olacak birilerini bulacaksın.

İSMENE Gidiyorum, Antigone sen babamla kal. Kendine hayat verenler için zahmete katlanan kişi, bu zahmeti hemen unutmalıdır.

(İsmene sahneden çıkar)

KOROBAŞI Ey yabancı! Uzun zamandır unutulmuş bir acıyı tazelemenin kötü bir şey olduğunun farkındayım. Ama yine de çok merak ediyorum.

OİDİPUS Neyi merak ediyorsun?

KOROBAŞI Başına gelen, yüreklerin dayanamayacağı o fe-

laketi?

OİDİPUS Bana gösterdiğin misafirperverliğe karşılık başımdan geçenleri sorma lütfen.

KOROBAŞI Dünyanın her yerinde senin başına gelenler anlatılıyor. Ama ben hikâyenin aslını senden dinlemek istiyorum.

OİDİPUS Eyvah!

KOROBAŞI Lütfen anlat, sana yalvarıyorum.

OİDİPUS Eyvah! Eyvah!

KOROBAŞI Biraz önce bana yalvardın, isteğini yerine getirdim, sen de bana aynı şekilde davran şimdi.

OİDİPUS Bir felaketin yükü omuzlarımda. Ey yabancılar! Bilin ki istemeden işlediğim bir suçun cezasını çekiyorum. Bilerek yapmadım.

KOROBAŞI Nasıl oldu peki?

OİDİPUS Kent, başıma gelecek büyük felakete neden olan bir evliliğe zorladı beni.

KOROBAŞI Söylendiği gibi gerçekten de annenle mi yattın? Öyle bir günah mı işledin?

OİDİPUS Bunları duymak benim için ölüm demek. Ey yabancılar! Dünyaya gelmelerine neden olduğum bu iki kız...

KOROBAŞI Ne diyorsun?

OİDİPUS Bu iki çocuk, bu iki suç...

KOROBAŞI Aman Zeus!

OİDİPUS Benim de annem olan kadından doğdular.

KOROBAŞI Demek onlar senin hem kızların hem de...

OİDİPUS Annelerimiz aynı olduğu için kardeşlerim.

KOROBAŞI Eyvah!

OİDİPUS Nasıl da tükenmek bilmeyen bir felaket.

KOROBAŞI Yaşadıkların...

OİDİPUS Unutulmaz acılar yaşadım.

KOROBAŞI Yaptığın da...

OİDİPUS Hiçbir şey yapmadım ben.

KOROBAŞI Nasıl yani?

OİDİPUS Birçok yararımın dokunduğu Thebai kenti, almamın hiç de doğru olmayacağı bir hediye verdi bana.

KOROBAŞI Şanssız adam! Başka ne demeli? Neden olduğun ölüm...

OİDİPUS Başka sormak istediğin, öğrenmek istediğin bir şey var mı?

KOROBAŞI Babanın ölümüne neden oldun değil mi?

OİDİPUS Açtığın ilk yaradan sonra bir yara daha mı açmak istiyorsun?

KOROBAŞI Öldürmüşsün.

OİDİPUS Evet öldürdüm ama...

KOROBAŞI Ama ne?

OİDİPUS Bu olaydan sorumlu olmadığımı kanıtlayan bir şey var.

KOROBAŞI Neymiş o?

OİDİPUS Anlatıyorum. Onu ben öldürdüm, ama ne yaptığımı bilmeden... Bu yüzden kanunlar karşısında suçlu değilim, çünkü kimi öldürdüğümü bilmiyordum.

KOROBAŞI Bakın kralımız Aigeos'un oğlu Theseus geliyor. Rica etmiştin, o da seni kırmadı buraya geldi.

(Theseus sahneye girer)

THESEUS Ey Laios'un oğlu! Kendi ellerinle oyduğun kanlı gözlerini çok uzun zamandan bu yana duyarım. Seni tanıyorum, ama yolda hakkındaki diğer şeyleri de öğrendim. Bu nedenle senin kim olduğunu gayet iyi biliyorum. Dış görünüşün zaten durumun hakkında bilgi veriyor. Yüreğim merhametle dolu şanssız Oidipus! Sana ve seninle beraber dolaşan kıza benden ne istediğinizi sormaya geldim. İstediğin şey çok zor bir şey olmadığı sürece yerine getireceğim. Ben de senin gibi sürgünde büyüdüm. Hayatım defalarca tehlikeye girdi. Belki

de hiç kimse benim kadar acı çekmemiştir. Bu nedenle senin gibi sürgünde olan bir insana yardım etmemezlik yapamam. Elimden geldiğince seni kurtarmaya çalışacağım. Ben de bir insanım, inanıyorum ki doğan gün ne sadece bana, ne de sadece sana ait değildir.

OİDİPUS Ey Theseus! Sözlerinle ne kadar asil bir insan olduğunu gösteriyorsun. Benim de sana uzun uzadıya anlatmama gerek kalmadı. Kim olduğumu, babamın kim olduğunu, nereden geldiğimi biliyorsun. Şimdi sadece sana ne istediğimi söyleyeceğim.

THESEUS Söyle lütfen.

OİDİPUS Sana bedenimi getirdim. İlk bakışta bir değeri yok, ama ondan elde edebileceğin bir sürü güzellik var.

THESEUS Buraya gelerek nasıl bir fayda getirdin bizlere?

OİDİPUS Bunu şimdi değil daha sonra öğreneceksin.

THESEUS Hediyenin değerini ne zaman öğreneceğiz?

OİDİPUS Ben öldükten ve sen de beni gömdükten sonra.

THESEUS Sadece ölümünden sonrası için bir isteğin var demek, yaşadığın süre için bir şey istemiyor musun?

OİDİPUS Benim için hayatımın kalanıyla sonu aynı şey.

THESEUS O halde dilediğin şey çok da büyük bir iyilik değil.

OİDİPUS Ama dikkat et, gelecek savaş pek de küçük olmayacak.

THESEUS Oğullarının gireceği bir savaş mı, yoksa benim gireceğim bir savaş mı?

OİDİPUS Oğullarım beni Thebai'ye götürmek istiyorlar.

THESEUS O halde senin de sürgünde kalman doğru olmaz.

OİDİPUS Ama ben istediğim zaman bunu benden esirgemişlerdi.

THESEUS Aklını mı kaçırdın, felaket sırasında hâlâ kin güdülür mü?

OİDİPUS Önce beni dinle, ardından akıl ver. Şimdi izninle

anlatmak istiyorum.

THESEUS Tabii, ne olduğunu bilmeden akıl vermek doğru olmaz.

OİDİPUS Theseus! Çok ve birbirinin üzerine gelen acılar çektim.

THESEUS Çok uzun zamandandır soyunun başına gelenleri kast ediyorsun değil mi?

OİDİPUS Hayır, onu zaten tüm Hellenler anlatıyor.

THESEUS O halde sadece kendi başına gelenlerden söz ediyorsun.

OİDİPUS Ülkemden çocuklarım tarafından kovuldum, geri dönmem de imkânsız, çünkü babasını öldürmüş bir insanım.

THESEUS Peki mademki oğullarından uzakta yaşaman gerekiyor o halde neden seni çağırıyorlar?

OİDİPUS Tanrılar onları zorluyor.

THESEUS Tanrıların söylediklerinden korkacak ne var?

OİDİPUS Kaderlerinde bu ülkede yenilmek var.

THESEUS Neden gelip benim ülkemde savaşsınlar?

OİDİPUS Aigeos'un sevgili oğlu! Yaşlılığı ya da ölümü sadece tanrılar bilmez, güçlü zaman da bundan haberdardır. Gün gelir toprağın gücü, bedenin gücü tükenir. Bir yerden sonra kalbin temizliği ortadan kalkar, yerine kötülük gelir. Dostlar ya da kentler arasında her zaman aynı rüzgâr esmez. Kimi zaman insana sevdiği şey bir süre sonra acı gelmeye başlar. Bu sıralar Thebaililer ile aranızda hiçbir sorun yok. Ama gün gelecek Thebaililer bir hiç uğruna bu dostluğu sona erdirecekler. İşte o gün benim toprağın altında yatan cesedim onların kanlarını içecek. Zeus ve Phoibos doğruları söylüyorlarsa, söylediklerim gerçekleşecek. Ama yine de söylenmesi doğru olmayan şeyleri konuşmak istemiyorum. Sense sadece sözünde dur, yeter. Oidipus'u ülkene kabul etmenle ya-

rarsız bir insanı başıma dert aldım demeyeceksin. Tanrılar yalan söylemiyorlarsa yaptığın şeye üzülmeyeceksin.

KOROBAŞI Ey kral! Uzun zamandan bu yana etrafta bu şekilde kehanetler dolaşıyor. Bu adam da kehanetlerin gerçekleşeceğini ve ülkemize yarar getireceğini söylüyor.

THESEUS Böyle bir adamı kim kırabilir? Ben zaten misafirperver bir insanım. İlk olarak tanrılara yalvararak geldi, şimdi de ülkemizi onurlandırıyor. Kendisinin iyiliklerini geri çevirmeyeceğim. Hatta ülkemizde yaşayabileceği bir yer göstereceğim. *(Korobaşı'na)* Ülkemizin yabancısı olan bu adam burada kalmak istiyorsa ona göz kulak olacaksın. Eğer benimle gelmek isterse... Oidipus! İstediğin gibi hareket edebilirsin, unutma istediğin her şey benim isteğimdir.

OİDİPUS Ey Zeus! Böyle insanlara her zaman iyi davran.

THESEUS Niyetin nedir? Sarayıma gelmek ister misin?

OİDİPUS Tanrılar izin verselerdi gelirdim, ama bu ülkede...

THESEUS Ne yapacaksın burada? Ama yine de isteğine karşı çıkmam.

OİDİPUS Beni sürgüne yollayanları burada yeneceğim.

THESEUS Burada olmandan büyük yarar gelecek.

OİDİPUS Tabii, ama sen sözünü tutarsan!

THESEUS Bundan yana en ufacık kuşkun olmasın. Sana hiçbir zaman hainlik yapmam.

OİDİPUS Ben de sanki bir hainmişsin gibi yeminler etmeni istemiyorum senden.

THESEUS Zaten yemin de etsem, verdiğim sözden fazlasını veremem.

OİDİPUS Peki ne yapacaksın bundan sonra?

THESEUS En çok neden korkuyorsun?

OİDİPUS Buraya bazı insanlar gelecekler...

THESEUS Bu adamlar seni korurlar.

OİDİPUS Şimdi beni yalnız bırakıyorsun, dikkatli ol.

THESEUS Ben ne yapmam gerektiğini biliyorum. Öğretmene gerek yok.

OİDİPUS İçimde bir sürü korku var, kendimi mecbur hissediyorum.

THESEUS Ama benim içimde korku yok.

OİDİPUS Tehditlerden haberin yok.

THESEUS Hiç kimse iznim olmaksızın seni buradan götüremez. İnsanlar kızgınken durmaksızın tehditler savururlar. Ama akılları başlarına geldiğinde bundan vazgeçerler. Seni buradan alacaklarını söyleyen insanların akılları, sanırım yolda başlarına gelecektir. O zaman ağızlardan bu kadar büyük laflar çıkmış olanlar hiç de sakin olmayan bir denizle karşılaşacaklar. İçin rahat olsun, ben seni korumayacak olsam bile seni buraya Phoibos yollamadı mı? Bu yüzden ben olmasam bile o seni kesinlikle koruyacaktır.

(Theseus sahneden çıkar)

KORO Ey yabancı! Geldiğin bu yer, atlarıyla ünlü beyaz toprağıyla bilinen Kolonos kentidir. Burada insanların kalplerini yakan bülbül sesleri daha bir net duyulur. Yemyeşil vadilerin sonunda tanrıların meyvelerle dolu güneş ışığı girmeyen sarmaşıkları saklanmaktadır. Dionüsos[16] da kutsal eğlenceleri sırasında buraya gelir ve kendisini beslemiş olan Nümphaların[17] arasında dolaşır. Her gün gökyüzünden düşen çiy altında güzel salkımlı nergis, evet iki tanrıçanın kafasında taç olan nergis burada yetişir. Kephisos'un kurumayan kaynaklarından akan su bir yılan gibi kıvrılır. Temiz su toprağa verimlilik kazandırır. Musalar'ın[18] koroları ve altın dizginli Aphrodite[19] hiçbir zaman bu ülkeden kaçmadılar. Burada bir ağaç vardır. Bu ağacı ne Asya'da ne de Doroslar'ın en büyük adası Pelopos'ta görebilirsin. Ye-

mişleri yendikçe kendisini yeniler. Düşmanların mızraklarına dehşet salar. Evet sözünü ettiğim çocukları besleyen zeytin ağacı. Düşmanlar genç de yaşlı da olsalar asla ona zarar veremezler. Çünkü Zeus da, gözleri parlak Athena da ağacı korurlar. Şu ana kadar sana ülkemizin en güzel şeylerinden söz edemedim. Bunlar tanrıların hediyeleridir. Birincisi atlar, ikincisi de denizler üzerindeki egemenlik. Ey Kronos'un[20] oğlu! Ey Poseidon! Atina'yı bu kadar yücelten sizlersiniz. Atlardan ilk defa böylesine yararlanan bir halkı yenmeye yarayacak olan gemileri de siz buldunuz. Gemicilerin ellerindeki hızlı kürekleri aynı Nereis'lere[21] yakıştığı gibi dalgaların üzerinde sıçradığını görmek insanı hayretler içinde bırakır.

(Uzaktan yanındaki korumalarıyla beraber Kreon'un geldiği görülür)

ANTİGONE Ey bu kadar ünlü ülke! Şimdi de bu güzel sözleri canlandırman gerekiyor.

OİDİPUS *(Telaşlanarak)* Ne oldu kızım?

ANTİGONE Kreon bize doğru geliyor, yanında sayısız koruması var.

OİDİPUS *(Kolonoslular'a)* Ey yaşlı adamlar! Benim son umudum sizlersiniz.

KOROBAŞI İçin rahat olsun. Belki yaşlandık, ama ülkemizin gücü yaşlanmadı.

(Kreon sahneye girer)

KREON Ey ülkenin temiz kalpli insanları! Anlayabildiğim kadarıyla gelmemden endişe duydunuz. Bakışlarınız bunu gösteriyor. Korkmanıza ya da bana kötü sözler söylemenize gerek yok. Buraya kötü bir niyetle ve savaş çıkarma amacıyla gelmedim. Zaten Atina'nın Yunanistan'ın en güçlü kenti olduğunu biliyorum. Buraya sadece bir elçi olarak geldim. Gönderilme nedenim Kad-

moslular'ın şu yaşlı adamın ülkesine dönmesinin iyi bir şey olacağını söylemeleridir. Beni gönderen sadece bir kişi değil. Tüm kent halkı aynı düşüncede; bu insanın yaşadığı felaketlere acımak bizlere düşer. Çünkü bizler onun akrabalarıyız. Hadi Oidipus ülkene geri dön. Tüm Kadmoslular[22] ve herkesten fazla olarak ben senin geri dönmeni istiyorum. Katı yürekli bir insan değilim, yaşadıklarına ben de üzülüyorum. Onlar benim için de acı şeyler. Anlayabildiğim kadarıyla sayısız ülke dolaşmışsın ve yanındaki kızınla beraber zorlu bir yaşam sürüyorsun. Kızının böylesine kötü bir yaşam süreceği hiç aklıma gelmezdi. Zavallı kızcağız! Şu kör haline rağmen bir dilenci gibi seninle beraber yaşıyor. Belki de günün birinde birisi onunla evlenmek isteyecektir. O zaman ne yapacaksın? Birisi onu kandırmak isterse, o kişiye oyuncak mı olsun? Ben de ne kadar şanssız bir adamım, gelmiş bunları sana söylemek zorunda kalıyorum. Hadi Oidipus! Thebai'ye geri dön. İnsanların bildiği şeyleri saklamanın gereği yok. Beni dinle, şu utanılacak halinden kurtulup babanın sarayına geri dön. Atina'ya dostça veda et. Atina buna layık, ama seni beslemiş olan baba toprağına daha büyük saygı göstermen gerekir.

OİDİPUS Her işinde sahtekârlık yapmayı becerebilen adam! Neden beni böylesine bir tuzağa düşürüp daha da büyük acılar çekmemi yol açıyorsun? Başıma gelen felaketlerle ilk defa karşılaştığımda sürgüne gönderilmek istememiştim. Ama o zaman beni sürgüne sen gönderdin. Sarayımda yaşamaya devam etmek istediğimi söylediğimde beni kovdun. Biraz önce söz ettiğin akrabalığımızın o zamanlar en ufacık değeri yoktu. Bugünse bir kent beni dostu olarak kabul ediyor. Sense tatlı sözlerle kandırıp yalanlarını saklamaya çalışıyorsun. Bir insan

istemediği halde onu sevmenin güzel yanı ne? Bir zamanlar kendisine yalvardığın insan, senden o iyiliği esirmişse ve artık o iyiliğin bir değeri kalmamışsa, şimdi bunu yerine getirse ne olur? Bana önerdiğin şey için çok geç kaldın. Artık benim için en ufacık değeri yok. Yaptığın hainliği şimdi buradaki insanlara anlatacağım. Buraya gelmenin nedeni beni sarayıma geri götürmek değil. Thebai ileride karşılaşacağı tehlikelerde dimdik durabilsin diye beni başka bir yere göndermek istiyorsun. Fakat çaban boşuna. Başına gelecekleri anlatayım. Susuz ruhum aranızda dolaşmaya devam edecek. Oğullarım, saltanat sürdüğüm topraklarda bir mezardan başka bir şey elde edemeyecekler. Thebai'de yaşananları en az senin kadar ben de biliyorum. Olanları bana haber verenler Phoibos ve onun babası Zeus. Tabii ki bana doğruyu söylüyorlar. Sense buraya yalanlarınla birlikte geldin. Yalanlarını tatlı sözlerle saklamaya çalışıyorsun ama bundan sonra iyilik değil kötülük gelecek. Sözlerimin hiçbirine inanmadığını biliyorum. Hadi git artık buradan, ben de burada yaşamaya devam edeyim. İstediğim gibi yaşadıktan sonra kendimi şanssız olarak saymayacağım.

KREON Bu işi başaramazsan asıl zararın kendime mi olacağını sanıyorsun?

OİDİPUS Sözlerinle ne beni ne de etrafımdakileri kandırabildin. Bundan dolayı o kadar mutluyum ki, anlatamam sana.

KREON Sefil adam! Bu yaşta bile aklın başında değil. Yaşlılığında da aynı şekilde davranmaya devam edeceksin değil mi?

OİDİPUS Sözlerine diyecek bir şey yok. Ama ben dünyada her konuda güzel, iyi ve doğru konuşan bir insan tanımadım.

KREON Çok konuşmak başka şey, doğru söylemek başka şey.

OİDİPUS Yani sen az ve doğru mu konuşuyorsun?

KREON Senin gibi düşünürsek buna inanılmaz tabii ki.

OİDİPUS Hadi artık git buradan. Kolonoslular adına sana bunu emrediyorum. Ben burada kalacağım, artık beni takip etme.

KREON Seninle değil onlarla konuşuyorum. Dostlarına verdiğin yanıtlara gelince, seni ele geçirdiğim gün...

OİDİPUS Yanımda beni koruyanlar varken kimse beni alamaz.

KREON Seni ele geçiremesem bile yine de cezanı vereceğim.

OİDİPUS Tehditlerinin altında ne var?

KREON Kızlarından birini kaçırdım, diğerini de birazdan götüreceğim.

OİDİPUS Aman tanrım!

KREON Tanrılara daha çok yalvaracaksın.

OİDİPUS Demek kızım eline düştü!

KREON Kısa süre içinde diğerini de alacağım.

OİDİPUS Ey beni koruyan tanrılar! Ne yapacaksınız şimdi? Bana yardım etmeyecek misiniz? Bu dinsiz adamı topraklarınızdan kovmayacak mısınız?

KOROBAŞI Haydi yabancı, buradan git bir an önce, biraz önce yaptığın da şimdi yapacağını söylediğin şey de bir suç.

KREON *(Korumalarına)* Bu kız gelmeyi kabul etmezse zorla götürün.

ANTİGONE *(Askerlerden kurtulmaya çalışarak)* Artık tanrılardan da insanlardan da nasıl bir yardım bekleyebilirim?

KOROBAŞI Ey yabancı! Ne yapıyorsun?

KREON Ben o adama elimi bile sürmüyorum, ama kız be-

nim soyumdan geliyor.

OİDİPUS Ey bu kentin yöneticileri!

KOROBAŞI Haksız bir iş yapıyorsun.

KREON Haklıyım.

KOROBAŞI Nasıl haklı olabilirsin?

KREON Soyumdan olan insanları götürüyorum.

OİDİPUS Yardım edin!

KOROBAŞI Ne yapıyorsun yabancı? Kızı bırak hemen, yoksa sana gününü gösteririm.

KREON Çekilin.

KOROBAŞI Böyle bir küstahlık karşısında çekilir miyiz hiç?

KREON Bana zarar verirsen, bu, Thebai ile savaş anlamına gelir.

OİDİPUS Böyle olacağını söylemiştim.

KOROBAŞI Bırak kızı hemen!

KREON Ülkenin kralı sen değilsin, nasıl emir veriyorsun?

KOROBAŞI Sana bırak kızı dedim.

KREON *(Korumasına)* Hadi götür kızı buradan.

KOROBAŞI İmdat! İmdat! Yardım edin Kolonoslular! Atina hakarete uğradı. Koşun ve yardım edin bizlere.

ANTİGONE Sürüklüyorlar beni, ne kadar da şanssızmışım böyle. Ey yabancılar! Yabancılar!

OİDİPUS *(Elleriyle kızını arar)* Neredesin kızım, neredesin?

ANTİGONE Zorla götürüyorlar beni.

OİDİPUS Kollarını uzat bana.

ANTİGONE Nasıl uzatayım, bırakmıyorlar beni!

KREON *(Korumalarına)* Hâlâ duruyor musunuz?

OİDİPUS Başıma gelenlere bakın!

(Korumalar Antigone'yi sürüklerler)

KREON Yaşlılığında seni koruyan iki kişi vardı. Her ikisi de yanında değil artık. İlle de ülkene karşı, benim egemenliğim altında olan dostlarına karşı bir zafer kazan-

mak istiyorsan buyur kazan. Eskiden de kızıp kendine zarar verirdin, şimdi de aynı şeyi yapıyorsun. Umarım günün birinde asıl kötülüğü kendine karşı yaptığını anlarsın.

(Kreon sahneden çıkmak ister)

KOROBAŞI Dur bakalım yabancı!

KREON Bana dokunma, dokunma diyorum sana.

KOROBAŞI Kızları serbest bırakmadan seni bırakmam.

KREON O halde Atina'nın epeyce para ödemesine razı olacaksın. Çünkü sadece kızları götürmekle kalmayacağım.

KOROBAŞI Yeni planın ne?

KREON Bu adamı da alıp götüreceğim.

KOROBAŞI Bu nasıl bir cesaret?

KREON Hem de hiç zaman kaybetmeyeceğim. Bakalım ülkenizin kralı beni engelleyebilecek mi?

OİDİPUS Nasıl da küstahça bir hareket. Nasıl olur da bana dokunmaya cesaret edersin!

KREON Sus!

OİDİPUS Şu an bulunduğumuz yerin tanrıları adına sana şunu söylüyorum: Sen bir hainsin! Benim için gören kızlarımı elimden aldın. Artık beni koruyacak başka birisi kalmadığı için de beni kaçırmaya çalışıyorsun. Helios'tan[23] ve hiçbir şeyi görmemezlikten gelmeyen tanrılardan isteğim, yaşlılığımdaki hayatımın aynısını senin yaşaman.

KREON Ey bu ülkenin insanları! Söylediklerini işitiyor musunuz?

OİDİPUS Evet, her ikimizin de söylediklerini işitiyorlar. Senin savurduğun tehditleri görüyorlar, benim de sözlerimle intikam almaya çalıştığımın farkındalar.

KREON Artık öfkemi dizginleyemeyeceğim. Onu götüreceğim. Tek başımayım, yaşlıyım. Ama yine de bu işi yapa-

cağım.

(Oidipus'u yakalamak için üzerine atlar)

OİDİPUS Başıma gelenlere bakın!

KOROBAŞI Sen çok küstah bir adammışsın. Söylediklerini gerçekten de yapabileceğini mi sanıyorsun?

KREON Tabii.

KOROBAŞI Söylediklerini yaparsan ben de buraya kent demem.

KREON Silahları varsa, zayıflar güçlüleri yenebilir.

OİDİPUS Şu söylediklerine bir bakın! Söylediklerini yapamayacağının farkındayım.

KREON Onu sadece Zeus bilir.

KOROBAŞI Bu bir hakaret değil mi?

KREON Evet bir hakaret. Ama böylesine bir hakarete katlanmak zorundayım.

KOROBAŞI Hadi ülkemin yerlileri! Gelin ve bu insanların hareketlerini görün, artık sabrım iyice taşmaya başladı.

(Theseus koşarak sahneye girer)

THESEUS Neden bağırıyorsunuz? Neler oluyor burada? Korkunuzun nedeni ne? Bölgenin koruyucusu deniz tanrısı için hediyeler veriyordum. Neden bana işimi yarıda bıraktırdınız? Hadi anlatın! Neden hızla buraya gelmek zorunda kaldığımı açıklayın bana. Açıkçası ayaklarım daha yavaş gelmek isterdi.

OİDİPUS Sesini tanıdım Theseus! Bu adam bana çok büyük hakaretler etti.

THESEUS Nasıl? Neler söyledi? Kim söyledi?

OİDİPUS Şu gördüğün Kreon iki kızımı kaçırıp götürdü.

THESEUS Neler söylüyorsun?

OİDİPUS Başıma gelenleri öğrendin işte.

THESEUS *(Korumalarına Poseidon tapınağını işaret eder)* İçinizden birisi oraya koşsun. İçeridekiler tanrıya hediyeler sunuyorlar. Hediye sunmayı kesip hemen yolların

birleştiği yeri tutmalarını emrettiğimi söyleyin. Kızların çıkmalarını engelleyelim ki misafirimiz bize gülmesin. *(Korumalarından biri öne doğru çıkar)* Hadi çabuk emrimi yerine getir. *(Kreon'u işaret eder)* Bu adama öfkeyle hareket edersem öldürmek zorunda kalırım. Fakat bu işte kanunlara uygun davranacağım. Kızları geri getirmeden bu ülkeden sağ çıkamazsın. Annene, babana ve ülkene hakaret ediyorsun. Fakat yine de adil ve kanunlara uyan bir ülkeye geldin. Hoşuna giden şeyi zorla kendine almaya çalışıyorsun. Sanki Atina'da hiç erkek kalmamış, burasını dilediğin gibi davranabileceğin bir yer zannettin. Bana da önemsiz bir insanmışım gibi davranıyorsun. Ama sen kötülüğü Thebai'de öğrenmedin. Eminim ki o kenttin yurttaşları da yaptıklarını haber aldıklarında sana kızacaklardır. Sana yalvaran bu insanları zorla benim elimden aldın. Buna tanrılar da kentinin yurttaşları da kayıtsız kalmayacaklar. Ülkene gelsem kralınızın izni olmaksızın hiç kimseyi alıkoyamam. Haklı nedenlerim olsa bile böylesi bir işe girişmem. Geldiğim kentte bir yabancı olduğumu aklımdan çıkarmaksızın ona göre davranırım. Fakat sen kendi kentinin şerefine leke sürmeye çalışıyorsun. Zaman gençliğini aldığı gibi aklını da çalmış. Bu yüzden biraz önce söylediklerimi yineliyorum. Kızlar buraya gelmezlerse bu ülkeden çıkamazsın. Bunun için sana yemin ediyorum.

KOROBAŞI Ey yabancı! İşlerin ne hale geldiğini görüyor musun? Soyuna bakılırsa adil bir insan olmalısın, ama hakkında ağır suçlamalar var.

KREON Ey Aigeus'un oğlu! Bu kentte erkek kalmadığını söylemedim. Ama senin de söylediğin gibi nedensiz yere iş yapmıyorum. Fakat Atinalılar'ın kendi soylarından olmayan insanları kentlerinde zorla tutmayacakla-

rını da biliyorum. Babasını öldürüp günaha giren ve kendi annesiyle yatan bir insanı Atinalılar'ın konuk etmeyeceklerini biliyorum. Areiopagos'un[24] bu şekildeki suçluları konuk etmeyeceklerine dair aldıkları kararları en az Atinalılar kadar ben de biliyorum. Bu nedenle bu işe giriştim. Aslında yine de buralara gelmezdim, ama Oidipus bana ve aileme lanetler yağdırdı. Hakarete uğradığım için ben de ona hakaret ettim. İnsanlar yaşlılıkta ölüme öfke duyarlar, ancak öldüklerinde acıları sona erer. Şimdi istediğin gibi hareket edebilirsin. Burada azınlıkta olduğumuzdan seninle başa çıkamayız. Ancak ben de yaşıma karşın elimden geldiğince mücadele ederim.

OİDİPUS Küstah herif! Söylediklerinle bana mı yoksa kendine mi hakaret ediyorsun? Babamı öldürdüğüm ve annemle yattığım için bana küfürler ediyorsun. Ama tüm bunlar istemeden yaşadığım felaketlerdir. Tanrılar soyuma karşı olan öfkelerinden dolayı bunu yaptılar. Bu suçları işlediğim için nasıl olur da beni suçlarsın? Bir kâhin zamanında babama kendi oğullarından birisi tarafından öldürüleceğini söylemişti. Şimdi bu olayda beni suçlu ilan etmek ne kadar haklı bir şeydir? Daha o zamanlar doğmamıştım bile. Doğduktan sonraysa... Ahh! Keşke doğmamış olsaydım! Kiminle savaştığımı bilmeden babamı öldürdüm. Benim elim bu işe zorlanmadı mı? Ey küstah herif! Nasıl olur da annemle evlendiğimi söylersin? O kadın senin de kız kardeşin değil mi? Mademki bu konuları açtın benim de söyleyeceklerim var sana. Annem beni doğurduğunda ikimiz de başımıza geleceklerden haberdar değildik. Daha sonra annem başka çocuklar da doğurdu. İkimizin de olanlardan haberi yoktu. Ama şu an iyi bildiğim bir şey var. Belki biz bu işi bilerek yapmadık, ama sen konuyu bilerek açı-

yorsun. Bense onları istemeden konuşmak zorunda kalıyorum. Hem babamı öldürdüğüm için hem de annemle yattığım için beni suçluyorsun, ancak ben suçlu değilim. Sana bir sorum var: Şimdi bir adam karşına çıksa ve seni öldürmeye çalışsa, ne yaparsın, onun baban olup olmadığını mı sorarsın yoksa yaptığının cezasını mı vermeye çalışırsın? Sanıyorum ki adalet aşkına yaptığının cezasını vermeye çalışırsın. Evet, benim yaşadığım felaket böyle bir felaket. Tüm olayların nedeni tanrılar. Babamın ruhu da beni suçlu görmeyecektir. Oysa ki sen adaletsiz bir insansın. İnsanların gizli şeylerini açığa çıkarmaktan hoşlanıyor, bu şekilde karşındaki insanları suçlamaya çalışıyorsun. Akıllıca bir iş yaparak Theseus'un adını anıyor, Atina'ya övgüler düzüyorsu,n ama unuttuğun bir şey var; tanrılara saygı göstermiyorsun. Tanrılara saygı gösteren bir kent varsa o da Atina'dır. Benim gibi yaşlı bir adamı sığındığı kentten zorla çıkarmaya çalışıyorsun. Kızlarımı kaçırıyorsun. Bense bunların karşılığında tanrılara dua ederek yanımda yer almalarını istiyorum. Bu kenti nasıl insanların savunduğunu göreceksin.

KOROBAŞI Ey kral! Bu yabancı adam iyi bir insan. Büyük felaketler yaşamış, ona yardımcı olmamız gerekir.

THESEUS Artık yeter. Deminden beri konuşup duruyoruz. Kızları kaçıranlar uzaklaşıyor, bizse burada oyalanıyoruz.

KREON Kendisini koruma şansı olmayan bir adama ne yapmasını emrediyorsun.

THESEUS Şimdi beraber yola çıkalım. Böylece kızları nereye sakladıysan bana gösterirsin. Eğer kızları kaçıranlar senden de kaçıyorlarsa korkmamıza gerek yok. Elimde en az onlar kadar koşan adamlar var. Eninde sonunda yakalarız. Hadi yolu göster artık. Kader seni kendi kur-

duğun tuzağa düşürdü. Eğer bir insan hakkı olmayan bir malı alıyorsa, o mal elinde kalmaz. Sakın ola ki başka insanların seni koruyabileceklerini sanma. Buraya geldiğinde yanında bazı adamlar vardı. Onlar için önlem alacağım, böylece kentimi zor duruma düşmekten kurtaracağım. Söylediklerimi anlıyor musun? Yoksa söylediklerime önem vermiyor musun?

KREON Mademki Atina'dayım o halde senin sözlerine uyacağım. Ama Thebai'ye döndüğümde ne yapacağımı gayet iyi biliyorum.

THESEUS İstediğin kadar tehdit et! Oidipus, sen de burada kal, için rahat olsun. Kızlarını geri getirmeden geri dönmeyeceğim, bunu başaramazsam da ölürüm.

OİDİPUS Ey Theseus! Bize o kadar iyi davrandın ki! Umarım tanrılar yanında olurlar.

(Theseus ve Kreon salıneden çıkar)

KORO Ahh! Keşke şimdi düşmanların birbirleriyle savaşacakları yerde olsaydım. Evet Püthon yılanını mağlup eden tanrının sahillerinde ya da meşalelerin aydınlattığı kıyılara yakın bir yerlerde olsaydım keşke. Tanrıçalar burada ölümlüler için ayinler düzenlerler. Rahipleri Eumolpidler'in ağızlarına kilit vurmuşlardır. Sanırım kısa bir süre sonra orada cesur Theseus ve iki kız buluşacaklar. At ya da yarış arabasının üzerinde Oita otlaklarını geçip karlı alandan batıya doğru mu kaçıyorlar? Onları kaçırmaya çalışanlar yakalanacaklar, üzerlerine saldıracak olan Ares ve Theseus'un çocukları son derece güçlüdürler. Her tarafta gemlerin parıltıları görünüyor. Ata binmiş Athena'ya, evet Rhea'nın[25] sevgili oğluna, toprakları çevreleyen deniz tanrısına tapınan süvariler, hayvanları her yandan doludizgin koşturuyorlar. Savaşıyorlar mı yoksa birbirlerinin gücünü mü ölçüyorlar? Bana kalırsa kendi soylarından bir insandan dolayı bü-

yük acılar çeken kızların acıları yakında sona erecek. Evet, artık Zeus harekete geçecek. Hatta gecikmeyecek, işine bugün başlayacak. Bizim için sonucu güzel bir çarpışma olacak gibi. Keşke fırtına kadar hızlı bir yabani güvercin olsaydım. Gökyüzüne kadar çıkıp orada olanları izlerdim. Ey en büyük tanrı Zeus! Bu ülkenin sahiplerinin başarılı bir tuzakla kendilerine ait olanı geri almalarını sağla. Senden isteğim bu! Ey yüce Pallas Athena! Avcı Apollon ile kız kardeşine, benekli geyiklerin arkalarından koşan tanrıçaya da yalvarıyorum. Hepsi birden bu ülke insanlarına yardımcı olsunlar.

KOROBAŞI Ey yabancı! Benim yalancı bir kâhin olduğumu söyleyemezsin, işte kızlarının yaklaştığını görüyorum. *(Antigone, İsmene, Theseus ve çok sayıda silahlı adam sahneye girer)*

ANTİGONE *(Babasına doğru koşar)* Baba! Babacığım keşke tanrılar sana gören bir göz verselerdi de bizi getiren adamı görebilseydin!

OİDİPUS Kızım ikiniz de burada mısınız?

ANTİGONE Evet, Theseus ve sadık arkadaşları bizleri güçlü kollarıyla kurtardılar.

OİDİPUS Hadi ikiniz de babanızın yanına gelin. Sizleri kucaklamak istiyorum. Döneceğinizden umudum kesilmişti.

ANTİGONE Kucaklaman için yanına geliyoruz, böylesi bir emri yerine getirmek ne kadar güzel.

OİDİPUS Neredesiniz?

ANTİGONE İkimiz de yanındayız işte.

OİDİPUS Ahh! Benim sevgili kızlarım!

ANTİGONE Bir baba için her çocuk sevgilidir.

OİDİPUS Sizler benim yaşlılığımın desteklerisiniz.

ANTİGONE Çaresiz yaşlılığın, çaresiz destekleri.

OİDİPUS En sevdiğim insanlar yeniden yanımdalar. Bun-

dan sonra ölsem de kendimi mutsuz saymam. Hadi çocuklarım ikiniz birden yanıma gelin de şu felaketlerle dolu yaşamımı bana unutturun. Yaşadıklarınızı da kısaca anlatın bana. Sizin gibi kızlara yakışan az konuşmaktır.

ANTİGONE İşte bizleri kurtaran adam! Ondan dinlemen daha iyi olur hikâyeyi. Bizden istediğin kısa konuşma da bu şekilde.

OİDİPUS Ey beni ülkesine misafir olarak kabul eden kral! Hiç umudum kalmadığı bir anda bu şekilde kızlarımla konuşuyorsam buna şaşırmamalısın. Biliyorum onları yeniden karşımda bulmamın nedeni sensin. Onları sen kurtardın, tek başına yaptın bunu. Tanrılardan isteğim sana ve ülkene her türlü iyiliği vermeleri. Bu kadar insan arasında sadece sizlerin sözünüzle hareketlerinizin aynı olduğunu gördüm. Bunu bildiğim için de şimdi sana teşekkür ediyorum. Bunun için kral, izin ver de sağ elini tutup öpeyim. İznin olursa yüzünü de öpmek isterim. Ahh! Neler söylüyorum böyle? Benim gibi kötülüklerle kirlenmiş bir adam nasıl olur da yüzünü öpmek ister? Hayır! Hayır! Sen istesen de ben bunu yapmam. Benim felaketlerimi aynı benim gibi acılar çekmiş olan bir insan paylaşabilir. Olduğun yerde kal ve senin için tanrılara edeceğim duaları kabul et. Şimdiye kadar olduğu gibi bundan sonra da beni korumaya devam et.

THESEUS Çocuklarını bulmandan duyduğun sevinçle öncelikle onlarla konuşmana hiç şaşırmadım. Bunu bir hakaret saymıyorum. Amacım konuşmalarımla değil yaptıklarımla ün kazanmak. Ey yaşlı adam! Sözlerimin gerçek olduğunu sana kanıtlayabilirim. Verdiğim yeminlerin hiçbiri yalan çıkmadı. Kreon'un kaçırdığı kızlarını sağ salim sana getirdim. Savaşı nasıl kazandım? Şimdi uzun uzun bunu anlatmama gerek var mı? Kızlarından

ayrıntıları öğrenirsin. Fakat buraya geldikten sonra başka bir haber aldım. Asıl bunun üzerine düşünmemiz gerekir. Şimdi anlatacağım, üzerine düşünmen gereken bir şey.

OİDİPUS Ne oldu Aigeos'un oğlu? Senin haber aldığın şeylerin hiçbirini bilmiyorum.

THESEUS Senin kentinden değil ama soyundan gelen birinin Poseidon tapınağına sığındığı anlatılıyor. Buraya gelmeden önce oraya uğradım.

OİDİPUS Hangi ülkedenmiş? Tapınağa sığınıp ne istiyormuş?

THESEUS Bilmiyorum ama anlatılanlara bakılırsa sana yanıtı çok kısa bir soru sormak istiyormuş.

OİDİPUS Nasıl bir yanıt? Anladığım kadarıyla sıkıntılı bir durumdaymış.

THESEUS Buraya geldiği için hiçbir sıkıntıya kapılmadan sadece konuşup dönmek istiyormuş.

OİDİPUS Bu şekilde yalvaran kişi kim acaba?

THESEUS Düşün bakalım, belki Argos'ta bir tanıdığın vardır. Belki de o seninle konuşmak istiyordur.

OİDİPUS Sevgili dostum artık daha fazla bir şey söylemene gerek yok.

THESEUS Ne oldu?

OİDİPUS Bunu sorma bana!

THESEUS Ne demek istiyorsun? Daha açık konuşsana.

OİDİPUS Kızlarımın anlattıklarını düşününce kim olduğunu anladım.

THESEUS Buraya gelmesinde kötülük olan kişi de kim?

OİDİPUS Gelen oğlum kral! Nefret ettiğim, nefret edilecek bir adam olan oğlum! Başka hangi insanı dinlersem dinleyeyim onu dinleyeceğim kadar acı verici bir şey olamaz.

THESEUS Onun isteğini yerine getirmeyecek misin? Onu

dinlemek sana neden bu kadar zor geliyor?

OİDİPUS Ey Theseus! Bir babanın kulağı için onun sesinden daha kötü bir şey olamaz. Lütfen bu konuda beni daha fazla zorlama.

THESEUS Tanrılar adına yalvarıyor olması seni etkilemiyor mu? Ama dikkatli ol, yoksa kendisini koruyan tanrının öfkesini üzerine çekersin.

ANTİGONE Baba, belki ben daha gencim, ama benim sözümü dinle. İzin ver de hem kralın hem de tanrının istediği olsun. Kızların olarak kardeşimizin buraya gelmesi için sana yalvarıyoruz. Korkmana gerek yok, sana kararını zorla değiştiremeyecektir. Hem söyleyeceklerini dinlemekte kötü ne olabilir? Kötü sözler, kötü niyetler hemen belli olur. Dünyaya gelmesine sen neden oldun. Sana en büyük kötülükleri yapmış olsa bile, ona aynı şekilde karşılık vermek doğru olmaz. İzin ver de buraya gelsin. Başka insanların da suç işleyen oğulları var ama dostlarının sözlerini dinleyerek kızgınlıklarını içlerinden atarlar. Sadece bugünü düşün, kendi ailenden kaynaklanan felaketleri aklına getir. Bunları düşündüğünde kızgınlığın ne kadar kötü bir şey olduğunu anlayacaksın. Gözlerini bu nedenle kaybetmedin mi? Bundan daha güzel bir kanıt olabilir mi? Hadi bizi dinle ve razı ol. Haklı bir şey isteyenleri uzun süre bekletmek doğru olmaz. İyilik gören bir insanın karşılığında iyilik yapması gerekir.

OİDİPUS Sevgili kızlarım, sözlerinizle beni acı bir şekilde yendiniz. Madem istiyorsunuz o halde gelsin bakalım. Yalnız o çocuk buraya geldiğinde kral beni götürmeye kalkışmasın.

THESEUS Ey yaşlı adam! Bunu bana bir kere söylemiştin. Kendimi övmek istemiyorum, ama bir tanrı beni korumaya devam ettiği sürece sen de güvendesin demek!

(Theseus sahneden çıkar)

KORO Hangi insan, insanların yaşamlarını kısa bularak daha uzun bir yaşam isterse gerçekten de aptaldır. Uzun yaşam bize daha fazla mutsuzluk getirir. Hele ki hayatımızdaki çok sayıda insanı kaybettiğimiz bir zamandan sonra eski neşemizi bulmamız imkânsızdır. Sıkıntılarımıza ancak Hades'in Moria'sı, yani düğün şarkılarına, korolara ihtiyacı olmayan ölüm çare bulabilir. En güzel kader hiç doğmamış olmaktadır. Buna en yakın olanı da doğduktan hemen sonra ölmektir. Sadece boş çılgınlıklarla geçen gençlik çağından sonra hangi insan üzüntülere kapılmadan yaşayabilir? Hangi sıkıntıdan kurtulabiliriz? Kıskançlık, kavga, anlaşmazlık, savaş, ölüm, evet bunların hepsi de başımıza gelir. Ardından felaketlerin en büyüğü, yani aramızın herkesle bozulmasını sağlayan çirkin yaşlılık gelir. Bundan sonra yanımızda hiçbir dost kalmaz. Sadece benim değil, işte bu yaşlı adamın da kaderi böyle. Kuzey kıyıları kışın nasıl dalgaların sesiyle dövülüyorsa, felaketler de yaşlıları aynı şekilde döverler. Bunların bazıları güneşin battığı, bazıları güneşin doğduğu, bazıları güneşin ışık saçtığı, bazıları da gecenin vatanı kuzeyden gelirler.

(Uzaktan sahneye Polüneikes'in yaklaştığı görülür)

ANTİGONE Sanırım yabancı adam bize doğru yaklaşıyor, gözlerinden de yaşlar akıyor baba.

OİDİPUS Gelen kim?

ANTİGONE Deminden beri hakkında konuştuğumuz kişi, evet buraya geldi Polüneikes.

POLÜNEİKES Ahh sevgili kardeşlerim! Önce hangisi için ağlayayım? Kendi başıma gelenler için mi yoksa babamızın başına gelenler için mi? Onu burada sizlerle beraber yaşlanmış, üzerine hiç de yakışmayacak elbiseler içinde buluyorum. Görmeyen gözlerinin üzerinde da-

ğılmış saçları havada asılı durumda. Zavallı bedenini beslemek için yanında bulundurduklarının durumu da farklı değil. Benim gibi kötü bir çocuk yaşadıklarından çok geç haberdar oldu. Evet başka birisinin ağzından duymadan bu sözleri benim ağzımdan duy. Fakat Zeus'un girdiği her işte bir hayır vardır. Belki suçlarım çok fazla, ama yine de elimden geldiğince bunları telafi edebilirim. Susuyor musun baba? Hadi bir şeyler söyle. Bana yüzünü çevirme. Hiçbir yanıt vermiyor musun? Hiçbir şey söylemeden kızgınlığının nedenini anlatmadan beni buradan gönderecek misin? Ey sevgili kardeşlerim! Ey sevgili Oidipus'un kızları! En azından sizler bu merhamet bilmeyen suskunluğu bir yana bırakıp bana bir şeyler söyleyin.

ANTİGONE Ey şanssız adam! Öncelikle buraya gelme nedenini anlat. Uzun sözler karşındaki insanın bazen hoşuna gider, bazen de sinirlendirir onu, ama sonuçta konuşmasına yol açar.

POLÜNEİKES Evet bana akıllıca şeyler söyledin. O halde anlatayım başımdan geçenleri. Bir tanrının yanına sığındım, buranın kralı da beni oradan çıkararak karşınıza getirdi. Theseus'un verdiği sözlere burada yabancı olan sizler de eminim ki inanırsınız. Şimdi buraya neden geldiğimi anlatayım. Çocuklarının en büyüğü olduğumdan senin kudretli tahtına ben oturmak istedim. Küçük kardeşim olmasına karşın Eteokles beni ülkemden kovdu. Ancak beni sözleriyle yenmemişti. Adeta kenti büyüleyerek halkı ikna etti. Kâhinlerin söylediklerine bakılırsa bunun nedeni, senin ettiğin lanetmiş. Doroslar'ın kenti Argos'a gittim. Burada Adrastes'in kızıyla evlendim. Böylece Apis kentinin en zenginlerinin beğenisini kazandım. Birlikte Thebai'ye karşı yediler seferini hazırladım. Felaketime neden olanları ülkeden kov-

mak niyetindeyim. Yaşananlar bu şekilde. Fakat neden buraya geldim baba? Sana kendi adıma ve yanımdakiler adına yalvarıyorum. Yanımdaki insanlar bugün yedi orduyla beraber Thebai kentini kuşattılar. Bu orduların ilki savaşmak ve kuşların uçuşlarından anlam çıkarmakta büyük usta olan Amphiaros'a ait. İkinci ordu Oineos'un oğlu Aitolialı Tüdeos, üçüncü ordu Argoslu Eteokles, dördüncüsü babasının emriyle gelen Hippomedon, beşincisi Thebai kentini yok etmeye yeminli olan Kapaneos, altıncısı Arkadia'dan gelen Parthenopaios tarafından yönetiliyor. Parthenopaios adını, uzun süre bakire yaşadıktan sonra, kendisini doğuran annesi Atalante'den almıştır. Annesine de layık bir insandır. Evet senin oğlun olan ben, belki senin oğlun değil kara talihin oğlu ama senin oğlun diye bilinen ben de Thebai'ye karşı Argos'un cesur ordusunu götürüyorum. Burada bulunan kız kardeşlerim adına, kendi mutluluğun adına ve kendim için bize olan öfkeni unutmanı istiyorum. Kâhinlerin söylediklerine göre sen kimi istersen o taraf kazanacakmış. Thebai'nin kaynakları aşkına, soyumuz uğruna beni dinle. Artık merhamet et. Bizler de senin gibi sürgünüz. Hayatımız başka insanları övmekle geçiyor. İkimizin de kaderi aynı. Sadece Eteokles Thebai'de hüküm sürüyor. Ahh! Ben ne kadar da şanssız bir insanım. Eteokles Thebai'de tahtın keyfini çıkarırken bizim yaşadıklarımıza bir bak. Ufacık bir yardımınla onun iktidarını sona erdirebilirim. Bu gerçekleştiğinde de senin tekrar tahtına oturmanı sağlarım. Eteokles'i kovduktan sonra da ben tekrar saraya girerim. Sen bana yardım etmediğin sürece canımı bile kurtaramam.

KOROBAŞI Oidipus! Oğlunu buraya gönderen adamın hatırına ona bir yanıt ver.

OİDİPUS Ey bu ülkenin liderleri! Kendisini buraya gönde-

ren Theseus olmasaydı hiçbir zaman sesimi duyamazdı. Yanıt vereceğim, ama verdiğim yanıt onu memnun etmeyecek. *(Polüneikes'e)* Alçak herif! Şimdi Thebai'de saltanat kardeşinin elinde, ama saltanat sendeyken beni kovmadın mı? Şimdi gözlerinden akan yaşlara neden olduğunu söylediğin elbiseleri giymeme neden olan kişi sen değil misin? Yaşadıklarımı görüp ağlaman neye yarar? Ama ben bu felaketlere ölene kadar katlanacağım, hem de bunları senin yaptığını düşünerek katlanacağım. Bu şekilde yaşamama neden olan kişi sensin. Ülkemden kovulmama neden olan da sensin. Bugün bir serseri gibi dolaşıp başka insanların yardımıyla karnımı doyurmama neden olan da sensin. Şu an bana yardım eden bu iki kız olmasaydı çoktan ölmüştüm. Daha uzun bir yaşam sürmemi onlar sağlıyorlar. Yaşadıklarımı paylaşırken bir kadın gibi değil bir erkek gibi davranıyorlar. Sizlerse benim değil başka birinin oğullarısınız. İşte bu nedenle tanrılar gözlerini sana doğru çevirdiler. Sözünü ettiğin ordular Thebai'ye saldırırlarsa sonuç daha da kötü olacak. O kenti asla yıkamayacaksın. Kent yıkılmadan önce hem sen hem de kardeşin ölecek. Şimdi size ettiğim lanetleri yanıma çağırıyorum. Kör bir baba için hissettiklerinizin yanlış olduğunu anlayacaksınız. Kızlarımsa sizin gibi davranmadılar. Bu nedenle istediğin kadar bir tanrıya sığın, Zeus'un üzerindeki lanetinden kurtulamayacaksın. Şimdi defol ve kendi kendini yok et. Sefalet içinde senin üzerine yağdırdığım lanetlere doğru koş. Tanrılardan isteğim bir daha asla Argos'a dönememen. Umarım seni ülkeden kovan kardeşinle birbirinizi öldürürsünüz. Evet benim lanetlerim bu şekilde. Tartaros'un[26] çirkin gecesini yardımıma çağırıyorum. Babam gibi sen de oraya gömül. Eumedilere kardeşinle aranıza giren Ares'e[27] yalvarıyorum. Hadi

artık beni dinleyin, Oidipus'un erkek çocuklarına hediyeler veren Kadmoslular'a aynı haberi verin.

KOROBAŞI Polüneikes seninle beraber yola çıkmıştım. Ama duyduklarımdan sonra sana kızgınlığım arttı. Hadi artık bir an önce git buradan.

POLÜNEİKES Ahh! Ne kadar da uğursuz bir yoldan gelmişim. Bu, ne kadar felaketlerle dolu bir yenilgi? Argos'tan bunları duymak için yola çıkmışız meğer. Ahh benim kötü kaderim! Artık dostlarıma da bir şey söyleyemem. Yola çıktılar bir kere, başıma geleceklere katlanmak üzere yola benim de yola etmekten başka şansım yok. Ey sevgili kardeşlerim! Babamın lanetlerini duydunuz. Günün birinde Thebai'ye dönerseniz, en azından bir mezarım olmasını sağlayın. Bir cenaze töreni yapılmasını da sağlayın. Şu an babama bakarak kazandığınız ün, bana yapacağınız yardımla daha da artacaktır.

ANTİGONE Polüneikes yalvarırım beni dinle.

POLÜNEİKES Ne istiyorsun Antigone? Hadi söyle!

ANTİGONE Orduyu Argos'a çek, hem kendini hem ülkeni kurtar.

POLÜNEİKES Buna imkan yok. Bir kere kaçtıktan sonra Argos'a dönemem.

ANTİGONE Kardeşim! Neden halen öfke dolusun. Ülkene zarar vererek ne kazanacaksın?

POLÜNEİKES Kaçmak ve kendimden küçük kardeşimin bana ettiği hakaretlere katlanmak şerefsizliktir.

ANTİGONE Babam sizin birbirinizi öldüreceğinizi söylüyor. Kehaneti gerçekleşiyor, görmüyor musun bunu hâlâ?

POLÜNEİKES O istiyor diye kaçacak değilim!

ANTİGONE Ahh! Başıma gelenlere bir bakın! Ama sonuç bilindikten sonra kim seninle gelmek ister?

POLÜNEİKES Babam söylüyor, ama anlattıklarını kimseye anlatacak halim yok. Ordunun başında bulunan kişi akıllı bir adamsa sadece güzel haberleri verir, kötü haberleriyse saklar.

ANTİGONE Demek kararından vazgeçmeyeceksin?

POLÜNEİKES Beni engellemeye çalışma. Babam Erinüsler'i bana saldırtıyor. Başıma gelecek felaketleri bilerek gidiyorum. Sizler ise ben öldükten sonra isteklerimi yerine getirin. Zeus da bu konuda size yardım etsin. Şimdi bırakın da gideyim. Görüşmek üzere. Beni bir daha göremeyeceksiniz.

ANTİGONE Ahh! Bu ne kadar büyük bir acı.

POLÜNEİKES Benim için ağlama!

ANTİGONE Ölüme giden bir kardeşe kim ağlamaz?

POLÜNEİKES Ölmem gerekiyorsa ölürüm.

ANTİGONE Hayır kardeşim, beni dinle ve gitme!

POLÜNEİKES Bana doğru olmayan bir şeyi yapmamı söyleme.

ANTİGONE Sen ölürsen ben kimsesiz kalırım.

POLÜNEİKES Bu işin iyi ya da kötü bir şekilde sonuçlanacağına tanrılar karar verecekler. Ama tanrılardan dileğim sizlerin hiçbir zaman acı çekmemenizdir. Çünkü acı çekmenin iyi bir şey olmadığını herkes bilir.

(Polüneikes sahneden çıkar)

KORO Bakın insanı hayrete düşürecek yeni felaketler geliyor. Bunların nedeni kör bir yabancı ama belki de tanrılar bizi kurtarırlar. Tanrıların emirlerinin bir kere bile nedensiz olmadığını görmedim. İnsanların hayatlarını bir günde değiştiren Kronos'un gözlerinin tanrılardan ayrılmadığını da bilirim.

(Uzaktan bir gök gürültüsü duyulur)

KORO Gök gürüldüyor, aman Zeus!

OİDİPUS *(Heyecanlanarak ayağa kalkar)* Acaba çocuklarım-

dan birisi gidip cesur Theseus'u çağırabilir mi?

ANTİGONE Onu neden çağırmak istiyorsun baba?

OİDİPUS Zeus'un kanatlı yıldırımı birazdan beni Hades'e götürecek. Hadi gidip çağırın onu.

(Yeniden gök gürültüsü duyulur. Bu kez ses daha yakından gelir)

KORO Bakın Zeus'tan kopan bir yıldırımın sesi her yanı sardı. Felaket saçlarımın ucuna kadar geldi. Bedenim titriyor, ürperiyor her yerim. Gökyüzünde bir yıldırım daha. Olanlar neyi haber verecek acaba? Korkuyorum. Ey gökyüzü! Ey Zeus! Bu yıldırım boşuna gönderilmedi tabii ki! Başımıza yeni bir felaket geliyor.

OİDİPUS Kızlarım artık yaşamımın sonuna geldim. Ölümü uzak tutmak imkânsız.

ANTİGONE Bunu nereden biliyorsun? Hangi işaretten anladın baba?

OİDİPUS Eminim işte, hadi gidip kralı çağırın.

(Gök gürültüsü daha da şiddetlenir)

KORO Bakın gökyüzü her yerinden yarılıyor. Ey tanrılar! Annemize karanlıklar içinde getirdiğiniz hediye ne olursa olsun bize acıyın. Bize yardım edin. Lanetlenmiş bir insan gördüm diye benim de başıma aynı felaketler gelmesin. Ey Zeus! Adını anıyorum.

OİDİPUS Theseus geliyor mu? Acaba geldiği zaman beni aklım başımda bulabilecek mi?

ANTİGONE Ona ne söyleyeceksin?

OİDİPUS Bana yaptığı iyiliğe karşılık vermek istiyorum.

KORO Koş Theseus! Vadinin diğer ucunda Poseidon için kurban kesiyor olsan bile gel buraya. Bu yabancı yaptığın iyiliklerin karşılığını verecek. Çabuk koş!

(Sahneye Theseus girer)

THESEUS Hep beraber çığlıklar atmanızın nedeni ne? Hem yerlilerin hem de bu yabancının sesini duyuyorum. Ze-

us'un yıldırımı mı bağırma nedeniniz? Yoksa seller yüzünden mi bağırıyorsunuz? Tanrılar böyle bir fırtınayı getirdiklerinde insanlar her türlü korkuya kapılırlar.

OİDİPUS Ey kral! Buraya gelmenle isteğim yerine geldi. Tanrılar buraya seni mutlu olman için gönderdiler.

THESEUS Ne oldu Laios'un oğlu?

OİDİPUS Ölüyorum, ama sana ve bu kente yapmak istediğim iyiliği yapmadan ölmek istemiyorum.

THESEUS Nereden biliyorsun öleceğini, neden bu kadar heyecanlandın?

OİDİPUS Emirlerini kendileri belirleyen tanrıların ölümüm için verdikleri işaretler gerçek oluyor.

THESEUS Ey yaşlı adam! Nedir bu işaretler?

OİDİPUS Bu hızlı gök gürültüleri, yenilmez bir el tarafından gönderiliyorlar.

THESEUS Sözlerine inanıyorum, şimdiye kadar söylediğin hiçbir şey yalan çıkmadı. Şimdi ne yapmalıyız?

OİDİPUS Aigeos'un oğlu, bu kent üzerinde hiçbir zaman etkisini kaybetmeyecek bir şey söyleyeceğim sana. Birazdan öleceğim ve gideceğim yeri sana söyleyeceğim. Ama bunu hiç kimseye söylememelisin. Bunu söylemezsen kalkanlar ve mızraklarla olduğu kadar kendini iyi savunacaksın. Söylenmesi yasak olan bazı şeyler var, bunları ben sana söylemeyeceğim, seni oraya götürdüğümde kendiliğinden öğreneceksin. Bunları çok sevdiğim kızlarıma bile söyleyemem. Sen de bu sırları sakla, sadece ölümün yaklaştığında yerine geçecek olana söylersin, o da kendi yerine geçecek olana söyler. Böylece kentinin başkaları tarafından yok edilmesini engelleyebilirsin. İyi yönetilmesine karşın başı derde giren bir yığın ülke vardır. Tanrılar geç de olsa kendi emirlerine uymayanları fark ederler. Aigeos'un oğlu! Şen de kendini böylesi bir felakete bırakma. Sana zaten bildiğin bir

şeyi tekrarlıyorum. Hadi öleceğim yere gidelim, tanrılar acele etmemizi işaret ediyorlar. Kızlarım sizler de benimle beraber gelin. Babanıza yaptığınız yardımın karşılığını vereceğim. Sadece yürüyün, elimi tutmanıza gerek yok. İzin verin gömülmem gereken o kutsal mezarı kendi başıma bulayım. Evet bu yoldan gideceğiz. Beni Hermes[28] ve tanrıçalar götürüyor. Ey karanlık ışık! Eskiden de benim için vardın, şimdiyse son kez okların bana değiyor. Kalan yaşamımı Hades'e saklamak için gidiyorum. Beni misafir eden insan! Umarım sen ve ülken her zaman mutluluk içinde yaşarsınız. Her zaman mutlu olun ve beni hatırlayın.

(Oidipus, Theseus, Antigone ve İsmene sahneden çıkar)

KORO Görünmeyen tanrıçalara dua etme şansım varsa şimdi onlara yalvarıyorum. Sana da yalvarıyorum Hades. Gecelerin kralı! Bu yabancı, kötü bir kaderin aktığı Stüks'e gitmesin. Yaşadığı bu kadar felaketten sonra bir darbe daha yemesin. Ey yeraltı tanrıçası Erinüsler! Ey yenilmek nedir bilmeyen Kerberos! Uzun zamandan bu yana söylendiği gibi ölülerin geldiği kapıda yatıyorsun. Sen ki cehennem kapısında bekliyorsun! Ey Gaia[29] ve Tartaros'un kızı! Ey Ölüm! Sizlere yalvarıyorum bu yabancıya Kerberos[30] yol versin.

HABERCİ Ey bu ülkenin insanları! Söylemek istediklerimi tek kelimeyle özetleyeceğim. Oidipus artık yaşamıyor. Ama nasıl öldüğünü, ölümünden sonra görülen harika şeyleri anlatmak imkânsızdır.

KOROBAŞI O şanssız adam öldü mü?

HABERCİ Felaketlerle dolu yaşamı artık sona erdi.

KOROBAŞI Nasıl öldü? Bir tanrının yardımıyla acı çekmeden ölebildi mi?

HABERCİ İşte harika olaylar burada başlıyor. Buradan nasıl yola çıktığını kendi gözlerinle görmüştün. Ona yol

gösterecek birisi yoktu, hatta o insanlara yol gösteriyordu. Tunç basamaklardan inip toprak yola girince bir yolu işaret etti. Theseus ile Perithoos'un birbirlerine olan dostluklarını yeminlerle ispatladıkları dağ yolu kenarda kalıyordu. İşte oradan yani Thorikios kayasından, armut ağacından ve taş mezardan eşit uzaklıkta bir yerde durup elbisesini çıkardı. Ardından sesini yükseltip kızlarına bulabilirlerse bir kaynak suyu getirmelerini emretti. Tanrılara hediye olarak bu suyu dökmek ve aynı suyla temizlenmek istiyordu. Kızlar Demeter[31] Aekhloos'un tepesine doğru yola çıktılar. Babalarına istediği suyu getirdiler, o da bu suyla yıkandı. Sonra geleneklere uygun bir şekilde elbisesini giydirdiler. Oidipus her şeyin yeterli olduğunu söyledikten sonra Zeus'un gürlemesi bir daha duyuldu. Kızlar gürültüden dehşete kapıldılar ve yere eğilip göğüslerini yumruklayarak ağlamaya başladılar. Sonra Oidipus kızlarına sarıldı ve şunları söyledi: "Ey kızlarım! Bugünden sonra Oidipus artık yok. Her şey bitti. Bundan sonra beni doyurmak zorunda değilsiniz. Sizi ne kadar üzdüğümün farkındayım. Ancak bir söz bu yorgunluğunuzu unutturacak. Hayatınızda hiç kimse sizi babanız kadar sevmedi". Oidipus'un söyledikleri bu şekildeydi. Üçü birbirlerine sarılarak ağlıyorlardı. Ağlamaları sona erdikten sonra derin bir sessizlik oldu. Sonra birdenbire Oidipus'un adı yüksek sesle anıldı. Herkesin saçları korkudan dimdik olmuştu. Bir tanrı Oidipus'u çağırıyordu. "Hey Oidipus! Yola çıkmak için daha ne bekliyorsun? Bize zaman kaybettiriyorsun!" Oidipus kendisini bir tanrının çağırdığını duyunca Theseus'un yanına gelmesini istedi. Sonra ona şöyle dedi: "Cesur bir insansın, şimdi kızlarıma elini uzat, kızlarım siz de elinizi uzatın ve yaşamınız boyunca her zaman birbirinize destek ola-

cağınıza dair söz verin". Theseus heyecanına hâkim olarak Oidipus'un istediği şey için söz verdi. Daha sonra Oidipus, kızlarına bulundukları yerden uzaklaşmalarını, kendilerinin duymalarının yasak olduğu şeyleri duymamaları gerektiğini söyledi. Sadece Theseus'un yanında kalmasının gerektiğini çünkü sözlerin yalnızca onu ilgilendirdiğini ekledi. Hepimiz söylenenleri duyduktan sonra gözyaşları içinde kızların ardından gittik. Birkaç adım uzaklaştıktan sonra arkamıza baktığımızda Oidipus'un orada olmadığını gördük. Kral tek başınaydı ve adeta bir mucizeyle karşılaşmış gibi elleriyle gözlerini ovuşturuyordu. Bir süre sonra yere kapandı ve tanrıların Olümpos'una dualar etmeye başladı. Oidipus'un nasıl öldüğünü Theseus'tan başka hiç kimse görmedi. Zeus'un yıldırımı ya da denizden gelen bir kasırgayla ölmedi. Ya tanrılar onu alıp götürdüler, ya da toprak yarıldı, içine girdi. Böylece acılardan uzak bir yere sığınmış oldu. Oidipus acı çekmeden bir mucizeyle ölüme gitti. Sözlerimi delilik sayan birileri olabilir, ama onları inandırmaya çalışmayacağım.

KOROBAŞI Oidipus'un kızları ve onlarla beraber gidenler şimdi neredeler?

HABERCİ Kızlar uzakta değil, ağlamalarından yakında oldukları belli oluyor.

(Antigone ve İsmene sahneye girer)

ANTİGONE Şimdi bizlere babamızın suçlu kanı için, dünyaya gelmesine neden olan babamız için daha fazla ağlamak yakışır. Yaşadığı zaman bir sürü felakete katlandık, şimdiyse gördüğümüz olağanüstü şeylerin acısını anlatmak zorundayız.

KOROBAŞI Ne oldu?

ANTİGONE Ne olduğunu anlamak çok kolay.

KOROBAŞI O öldü.

ANTİGONE İnsanların kıskanacağı bir şekilde öldü hem de. Ne Ares, ne de denizin dalgaları arasında öldü. Görünmez şeyler onu elimizden aldılar. Gözlerimizin üzerine ölümlü gece yayıldı. Bundan sonra bir oraya bir buraya savrulan yaşamımızda kimden destek alacağız?

İSMENE Bilemiyorum. Ahh! Keşke kanlı Ares beni de götürse. Beni de ölü babamıakavuştursa. Bundan sonraki yaşamım yaşam değil artık.

KOROBAŞI Ey en büyük acıları yaşayan kızlar! Tanrıların isteklerine cesurca katlanmanız gerekir. Neden bu kadar fazla üzülüp kendinizi harap ediyorsunuz? Şimdiye kadar olan yaşamınızı bu kadar küçümsemeyin.

ANTİGONE İnsan, demek ki acılarını bile anarmış. Benim için babamı her kucaklayışım ayrı bir mutlulukmuş.

KOROBAŞI Onun kaderi...

ANTİGONE Dilediği kader gerçekleşti.

KOROBAŞI Nasıl bir kader?

ANTİGONE İstediği gibi yabancı bir ülkede öldü. Sonsuza dek toprağın altında uyuyacak, arkasından ağlayanlar da var. Gözlerim yaşlarla dolu, senin için ağlıyorum baba. Neden olduğun büyük acıyı unutmak için ne yapabilirim? Yabancı bir ülkede öldün, ancak ben senin yanındadeğilken tek başına öldün.

İSMENE Ey sevgili kötü şanslı ablam! Babamız öldükten sonra bizler ne yapacağız?

KOROBAŞI Mademki ölüp mutlu oldu, sizler de artık sızlanmayı bırakın. Hangi ölümlü kendisini dünyadaki felaketlerden koruyabilir?

ANTİGONE Hadi kardeşim geri dönelim.

İSMENE Neden? Ne yapmak istiyorsun?

ANTİGONE Şimdi ben...

İSMENE Söyle ne yapmak istiyorsun?

ANTİGONE O yerin altını görmek istiyorum.

İSMENE Hangi yerin altını?

ANTİGONE Babamızın gittiği yerin altını. Babamızın şimdi bulunduğu yeri!

İSMENE Ama bunun için bize izin verilir mi? Görmüyor musun olanları?

ANTİGONE Neden kızıyorsun?

İSMENE Hem babamız...

ANTİGONE Ne demek istiyorsun? Ne olmuş?

İSMENE Onun bir mezarı yok. Yanında hiç kimse yokken öldü.

ANTİGONE Beni oraya götür. Öldüğü yerde kurban et beni.

İSMENE ...

ANTİGONE ...

İSMENE Yaşadığımız tüm acılar yetmiyormuş gibi bir de seni mi kaybedeyim yani? Sensiz tek başıma kalırsam bu yaşama nasıl katlanırım?

KOROBAŞI İçiniz rahat olsun kızlar!

ANTİGONE Kendime sığınacak bir yer nasıl bulurum?

KOROBAŞI Oidipus senin için bir yer bulmuştur.

ANTİGONE Kimden söz ediyorsun?

KOROBAŞI Kaderinizde artık yeni acılar yok, bundan kurtuldunuz.

ANTİGONE Düşünüyorum...

KOROBAŞI Daha ne düşünüyorsun?

ANTİGONE Düşünüyorum, ama ülkemize nasıl döneceğimizi bulamıyorum.

KOROBAŞI Öyle bir şey aklından geçmesin.

ANTİGONE Acılar üzerimize yığılıyor.

KOROBAŞI Eskiden de böyleydi.

ANTİGONE Eskiden de acılarımız için çare yoktu, şimdi de yok.

KOROBAŞI İkiniz de acıların içine dalmışsınız.

ANTİGONE Doğru söyledin.

KOROBAŞI Sana hak veriyorum.

ANTİGONE Eyvah! Eyvah! Zeus nereye gidebilirim? Peşimden kovalayan kader izin verecek mi? Nasıl bir umut olabilir?

(Theseus girer)

THESEUS Artık ağlamayın kızlar. Bedenleriyle beraber bütün ülkenin sevgisi de gömülmüş olanlar için ağlamanın gereği yok. Tanrılar da insanlar da buna izin vermezler.

ANTİGONE Ey Aigeos'un oğlu, diz çöküp sana yalvarıyoruz.

THESEUS Ne istiyorsunuz kızlar?

ANTİGONE Babamızın mezarını kendi gözlerimizle görmek istiyoruz.

THESEUS Ama buna izin verilmiyor.

ANTİGONE Atina'nın kralı sen ne diyorsun buna?

THESEUS Oidipus bana şu an yattığı yere hiçbir ölümlünün girmemesini söyledi. Bu emrini yerine getirdiğim takdirde felaketlerden uzak bir yaşam süreceğimi söyledi. Bunun için de Zeus'un her şeyi duyan elçisi Hermes'e söz verdim.

ANTİGONE Mademki babamızın isteği böyleydi, bir şey söylemeyiz. Ama sen bizi Thebai'ye gönder ki kardeşlerimizi tehdit eden ölümü engelleyebilelim.

THESEUS Bu olur. Toprağın aldığı insanın hoşuna gidebilecek ne varsa elimden geleni yaparım. Sizlere yararlı olacak şeyi yapmak benim görevimdir.

KOROBAŞI Ölüm şarkısını daha fazla uzatmayın. Theseus'un sözleri elbette ki gerçekleşecek.

SON

DİPNOTLAR

1. Başkomutan.
2. Peloponnesos Savaşları İ.Ö. 431-404 yılları arasında gerçekleşmiştir. Atinalılar'ın yaşadıkları Sicilya felaketi ise İ.Ö. 413 yılına denk gelmektedir.
3. Klasikçağ Atinası'nda ünlü heykeltıraş Phidias tarafından tasarımı yapılmış olan tapınak.
4. Yunan mitolojisinde Hades ve Zeus'un kardeşi, denizler tanrısı.
5. Yunan mitolojisinde tanrısal düzene karşı çıkan ve insanlara ateşi veren akıl tanrısı.
6. Apollon'un adlarından biri, Eski Yunanca'da parıldayan, ışık saçan anlamına gelmektedir.
7. Yunan mitolojisinde müzik, şiir ve sanat tanrısı.
8. Yunan mitolojisinde Kronos ve Nüks'ün *(Gece)* kardeşi. Aynı zamanda ölüler ülkesi karanlığının diğer adıdır.
9. Metnin bu bölümü günümüze ulaşmamıştır.
10. Metnin bu bölümü günümüze ulaşmamıştır.
11. Metnin bu bölümü günümüze ulaşmamıştır.
12. Oidipus'un dedesi, Laios'un babası.
13. Kuzeydoğu Yunanistan'da bir bölge. Tanrıların yaşadığı Olümpos Dağı da bu bölge içinde yer almaktadır.
14. Bugünkü Mora Yarımadası'nda bulunan kent.
15. Yunanistan'ın en büyük bilicilik merkezinin bulunduğu kent.
16. Yunan mitolojisinde şarap tanrısı.
17. Yunan mitolojisinde su perilerine verilen isim.
18. Yunan mitolojisinde sayıları dokuz olarak belirtilen ilham perilerine verilen isim.
19. Yunan mitolojisinde aşk ve güzellik tanrıçası.
20. Yunan mitolojisinde zamanın kişiselleştirilmiş hali, Zeus'un babası.
21. Poseidon'un kızları olan su perileri.
22. Kadmos, Thebai kentinin kurucusudur. Bu nedenle Thebai kenti zaman zaman Kadmoslular adıyla da anılmaktadır.
23. Güneş.
24. Atina'da Akropolis yakınlarındaki bir tepeye verilen ad.

Eski Arkhonlar burada yüksek hukuk meclisini oluştururlardı.

25. Yunan mitolojisinde Kronos'un kız kardeşi ve karısı, Zeus'un annesi.
26. Ölüler ülkesinin en derin yerine verilen isim.
27. Yunan mitolojisinde Zeus'un oğlu, savaş tanrısı.
28. Yunan mitolojisinde tanrıların habercisi, hırsızların ve gezginlerin tanrısı.
29. Toprak.
30. Yunan mitolojisinde yeraltı dünyasının bekçisi, üç başlı köpek.
31. Yunan mitolojisinde bereket tanrıçası.

SOFOKLES

TRAKHİSLİ KADINLAR

Eski Yunanca Aslından Çeviren
Furkan Akderin

KİŞİLER

DEİANEİRA
SÜTNİNE
HÜLLOS
LİKHAS
KIZLAR
HERAKLES
YAŞLI ADAM
HABERCİ
KORO

Trakhis'te, Herakles'in yaşadığı Keüks sarayının önü.

DEİANEİRA Bir atasözüne göre insanın yaşamının iyi ya da kötü olduğuna ancak öldükten sonra karar verilebilirmiş. Oysa ki Hades'e[1] gitmeden önce de kendi yaşamımın ne büyük acılarla dolu olduğunu biliyorum. Pleuron'da babam Oineus'un evindeyken evlenmekten korkuyordum, hem de hiçbir Aitolialı[2] kadının korkmadığı kadar. Benimle evlenmek isteyense Akheloos[3] adında bir nehirdi. Üç ayrı şekle girerek beni babamdan istedi. Önce bir boğa, sonra kıvrımlı bir ejder, en son olarak da sakallı, sivri çenesinden dere gibi su fışkırtan boğa başlı bir adama dönüşmüştü. Bense böyle bir adamla evlenmektense ölmeyi tercih edecek durumdaydım. Daha sonra beni çok mutlu eden bir olay yaşandı. Zeus ile Alkmene'nin[4] oğlu bu nehirle savaştı ve nehri öldürdü. Olayın nasıl gerçekleştiğini bilemiyorum. Bu sırada güzelliğime bir zarar gelecek korkusuyla bir köşeye sıkışıp oturmuştum. Eğer gören varsa anlatsın! Sonra savaş tanrısı Zeus mutlu bir evlilik yapmamı sağladı. Eskiden evlenmekten korkuyordum, şimdiyse Herakles'in başına bir şey gelecek diye her gün korkup duruyorum. Her gece bana durmadan büyüyen yeni bir korku getiriyor. Çocuklarımız oldu, ama Herakles aynı bir çiftçinin arada sırada tarlasını ziyaret etmesi gibi bizi ziyaret etmekten başka bir şey yapmıyor. Kocam yabancıların hizmetine girmek zorunda kaldı. Bu hizmetlerinde başarıya ulaştıkça onun için daha çok korkar oldum. Ne zaman İphistos'u öldürdü işte o zamandan bu yana burada Trakhis'te dostlarımızın yanında sürgünde yaşıyoruz. Herakles'in nerede olduğunu bilen de yok. Bense burada acılarımla baş başa kaldım. Sanıyorum ki başına yeni bir felaket daha geldi. Evet aradan çok uzun zaman geçti.

Neredeyse yirmi ay oldu, ama bir haberci bile buraya gelmedi. Mutlaka başına kötü bir şey gelmiş olmalı. Veda ederken bu yaprağı bırakmıştı. Her gün bu yaprağa bakıp başına kötü bir şey gelmesin diye dua ediyorum.(5)

SÜTNİNE Sevgili Deianeira! Herakles ne zaman yola çıkacak olsa büyük bir endişeye kapılıyorsun. Şimdi özgür olmayan bir insanın sana birkaç öğüt vermesi doğru olacaksa söylemek istediklerim var. Eğer kocanı bu kadar düşünüyorsan oğullarından Hüllos'u onu aramaya gönder. Bu işi seve seve yapacaktır. Bak zaten kendisi koşa koşa eve yaklaşıyor. Eğer söylediklerimi mantıklı buluyorsan yaparsın.

DEİANEİRA Ahh! Sevgili oğlum. Bak zaman zaman özgür olmayan insanlar da en az özgür insanlar kadar mantıklı öğütlerde bulunabiliyorlar. Bir yanaşma olmasına karşın yine de çok mantıklı bir önerisi var.

HÜLLOS Ne söyledi anne? Bana da anlatsana!

DEİANEİRA Bu kadar uzun zamandır bizden uzakta olan babanı aramamanın ayıp bir şey olacağını söylüyor.

HÜLLOS Konuşulanlara bakılırsa, ben de onun nerede olduğunu bilmiyorum.

DEİANEİRA Nereye gittiğini söylemiştin oğlum?

HÜLLOS Geçen yaz uzunca bir süre Lidyalı bir kadının kölesi olduğu anlatılıyor.

DEİANEİRA Eğer buna katlandıysa ondan her şeyi bekleyebiliriz demektir.

HÜLLOS Ama duyduğuma göre azat edilmiş.

DEİANEİRA Peki şimdi neredeymiş? Yaşıyor mu yoksa öldü mü?

HÜLLOS Euboia'da(6) Eurütos'un kentinin önünde ordu kurduğu ya da kurmak üzere olduğu anlatılıyor.

DEİANEİRA Bana bu ülke hakkında bir kehanet ışığı bıraktığından haberin var mı?

HÜLLOS Ne kehaneti? Hiçbir şeyden haberim yok!

DEİANEİRA Oraya gittiğinde ya hayatının sona ereceğini ya da bundan sonraki yaşamının mutlu olacağına dair bir kehanet. Böylesi bir zamanda yanına gitmek istemez misin? Onun mutluluğu bizim mutluluğumuz, onun başına gelecek kötü bir şey, bizim başımıza gelen kötü bir şey demektir.

HÜLLOS Gideceğim anne. Eğer tanrıların sözlerinden haberdar olsaydım çoktan gitmiş olurdum zaten. Babamın şu ana kadarki mutluluğu bizi endişelendirmemişti. Fakat kehaneti haber aldıktan sonra elimden gelen her şeyi yapacağım.

DEİANEİRA O halde artık git oğlum. Geç kalmış olsan bile, babanın mutlu olduğu haberini almamız da bizim için yeterli olacaktır.

(Hüllos çıkar, Koro sahneye girer)

KORONUN BİRİNCİ KISMI Ey yıldızlı gecelerin ölürken doğuran, akşamlarıysa sürekli uyuttuğu Helios![7] Evet, seni çağırıyorum. Alkmene'nin oğlunun nerede olduğunu bize söyle. Işıklarından alevler saçan tanrı! Girintili denizlerde mi yoksa karada bir yerde mi şu an? İlahi kudrete sahip tanrı bizlere yanıt ver! Zamanında kendisi için çarpışılan Deianeira bir kuş gibi ürkek şu sıralar. Endişesi gözyaşlarının dinmemesini sağlıyor. Sürekli olarak kocasının bir tehlike içinde bulunduğuna inanarak yatağından fırlayıp yalnız başına korkunç felaketi bekliyor.

KORONUN İKİNCİ KISMI Durmaksızın Notos'un[8] ya da Borea'nın kovaladığı kocaman dalgaların denizin üstünde gidip geldiğini gördüğün gibi Thebai kahramanının hayatı da Girit Denizi'nde çalkalanıp duruyor. Her defasında bir tanrı yetişip onu Hades'e düşmekten kurtarıyor. Bu yüzden endişelenme artık. Mutsuzluğa kapılıp umudunu yitirme. Dünyanın hâkimi Kronos'un[9] oğlu

biz ölümlülere acılardan uzak bir yaşam sunmadı. Tüm insanlar mutluluk ve mutsuzluklar arasında gidip gelirler. Aynı üzerimizdeki yıldızlar gibi bir daire çizerler. Yıldızlı gecelerin de, mutsuzluğun da, zenginliğin de insanlar için vefası yoktur. Mutluluk bir insanın evinden kaçıyorsa mutlaka ki başka birisinin evine girmiş demektir. Bu nedenle sana son kez söylüyorum. Zeus'un hiçbir çocuğunu unutup bıraktığı görülmemiştir daha.

DEİANEİRA Sanıyorum ki buraya geldiğinizde üzüntümden haberdar değildiniz. Fakat kalbimdekileri sizin de bilmenizi istiyorum, henüz bunlardan haberdar değilsiniz. Henüz gençsiniz ve gençliğiniz öylesine hızla büyüyor ki bunu ne güneşin kızgın harareti, ne yağmurlar, ne de fırtınalar dindirebilir. İnsan, artık ben bakire değilim diyeceği zamana kadar mutlu mesut bir yaşam sürer. Fakat bundan sonra insanın başına yeni dertler gelir. Kimi zaman kocanızı, kimi zaman da çocuklarınızı düşünürsünüz. Ancak bu acıları çeken bir kadın şu an beni anlayabilir. Bugüne kadar birçok acı için ağladım, ama bu seferki bambaşka. Şimdi size bunu anlatacağım. Kral Herakles son yolculuğuna çıkmadan önce bana bir yaprak bıraktı. Bu yaprağın şöyle bir anlamı varmış. Bundan önceki seferlerinde bir işi tamamlamaya giderdi, ölüme değil. Oysa ki bu yolculuğundan önce kendisi öldüğü takdirde bana ne miras kalacağını, oğullarına neler bıraktığını anlattı. Eğer on beş aylık bir süre içinde geri gelmezse önünde iki seçenek olacakmış. Ya ölüm ya da sonsuz mutluluk. Evet, Herakles'in sözleri bu şekildeydi. Herakles'in kaderi tanrılar tarafından belirlendi. Dodona[10] Korusu'ndaki meşenin zamanında güvercinlerin ağzından söylettiği gibi, bu konu da böyle sonuçlanacaktır. Evet, kehanetin gerçekleşme zamanı geldi. Bu yüzden sevgili dostlarım, tatlı uykuya tam dalacağım sırada dünyanın en asil insanı sevgili kocacığımı kaybede-

ceğim korkusuyla yatağımdan fırlayıveriyorum.

KORO Artık felaketlerden söz etme. Bak işte başında çelenkle güzel bir haber getiren birisini görüyorum.
(Haberci girer)

HABERCİ Kraliçe Deianeria artık üzülme. Alkmene'nin oğlu yaşıyor ve savaştan aldığı esirleri ülkesinin tanrılarına hediye etmek üzere gönderdi.

DEİANEİRA Neler söylüyorsun yaşlı adam?

HABERCİ Diyorum ki sevgili kocan zaferin ihtişamıyla sarayına geri dönüyor.

DEİANEİRA Peki bunu, yerli ya da yabancı kimden öğrendin?

HABERCİ Öküzlerin otlağında Likhas bağırarak söyledi. Ben de elimi herkesten çabuk tutup ödülümü almak için koşarak sana geldim.

DEİANEİRA O halde getirdiğin güzel bir haber olduğuna göre Likhas nerede?

HABERCİ Onun gelmesi o kadar kolay değil. Melis halkı etrafını sarıp, çeşitli sorular sorarak ilerlemesine engel oluyor. Herkes bir şeyler öğrenmeye çalışıyor ve doya doya dinlemedikçe onu bırakmıyorlar. Bu yüzden istemeden de olsa orada oyalanmak zorunda kalıyor. Ama kısa bir süre içinde buraya geleceğini sanıyorum.

DEİANEİRA Biçilmemiş Oite kırlarında yaşayan Zeus! Sonunda bize mutluluk veriyorsun. Ey kadınlar! Hem sarayın içinde hem de dışında bu güzel haberi kutlayalım. Hiç de beklemediğim bir şekilde ışık yandı.

KORO Neşeyle sarayın içinde bağırın! Gelinlik giyecek çağdaki genç kızlar ocağın başını çınlatın! Bizleri o güzel ok çantasıyla koruyan Apollon'a kadar yükselsin sesiniz. Haydi bakireler güzel şarkılar söyleyin! Deloslu[11] Artemis'i,[12] Apollon'un[13] kardeşini, yanında iki meşale taşıyan geyik avcısı Artemis'i de mutlu edelim. "Ortügia"[14] diye bağırarak su perilerini de mutlu edelim.

(Sarayın içinden şarkı sesleri yükselir. Koro sözlerine devam eder) Artık kendimi dizginleyemiyorum. Ruhumun hâkimi flütün peşinden gideceğim. Bakın sarmaşık yaprakları. Eu... Oi... diye devam edeceğim. Şarap tanrıçası ilahi dans için bizleri çağırıyor.

KORONUN BİRİNCİ KISMI Sevgili kraliçem bak şimdi duyduğun şeylere gözlerinle şahit olacaksın.

(Sol taraftan Likhas girer)

DEİANEİRA Bir alayın bize doğru ilerlediğini görüyorum dostlarım. Bu kadar geç kalan haberci! Güzel bir haber getiriyorsan hoş geldin demek isterim sana.

(Likhas, arkasındaki esir kadınlarla girer)

LİKHAS Hoş bulduk kraliçem. Kocanın başardığı şeyler en asil sözlerle ödüllendirilmelidir.

DEİANEİRA Ey değerli adam! Söyle bana, kalbimde özlemle tüten Herakles'e canlı olarak kavuşabilecek miyim?

LİKHAS Ondan ayrıldığımda dipdiriydi, hiçbir sorunu yoktu.

DEİANEİRA Peki şimdi nerede? Burada mı yoksa yabancı bir ülkede mi?

LİKHAS Euboia'da Zeus Kenaion için hediyeler ve meyveler sunuyor.

DEİANEİRA Bir adak için mi yoksa bir kehaneti yerine getirmek için mi?

LİKHAS Şu gördüğün kadının ülkesini ele geçirdiği takdirde yerine getirmek zorunda olduğu bir adak için.

DEİANEİRA Peki tanrılar aşkına bu kadınlar da kim? Yanılmıyorsam şanssız insanlar olmalılar.

LİKHAS Herakles, Eurütos'un kentini ele geçirdikten sonra hem kendisi hem de tanrılar adına onları ganimet olarak aldı.

DEİANEİRA Bu kadar uzun zamandır gerçekten de kentin önünde mi zaman geçirdi?

LİKHAS Hayır, zamanının çoğunu Lidya'da geçirdi. Ama

özgür bir insan olarak değil bir köle olarak. Ancak yine de bu olayın sorumlusu Zeus'tu. Bu yüzden bu konu hakkında ona kırıcı bir şeyler söyleme sakın. Anlattıklarına bakılırsa Omphale adında yabancı bir kadına bir sene boyunca hizmet etmek zorunda kalmış. Yaşadığı bu olay onu o kadar kötü bir şekilde etkilemiş ki kendisini felakete düşüren adamı tüm ailesiyle beraber esir almaya yemin etmiş. Özgürlüğüne kavuşur kavuşmaz da Eurütos'un kentine yabancı bir orduyla beraber saldırmış. Zamanında Herakles oraya gittiğinde ev sahibi Eurütos şu sözlerle onu aşağılamıştı: "Okların konusunda olmasa bile yayların konusunda mutlaka çocuklarımdan geri durumdasın". Ardından da bir yemekte sarhoş olarak Herakles'i evinden kovmuştu. Başka bir gün ise İphitos dağılan sürüsünü kontrol etmek için Tirüns Tepesi'ne çıkmış. İşte tam da bu sırada kafasının başka yerde olmasından yararlanan Herakles ona fark ettirmeden arkasına geçmiş ve onu kayalıktan aşağı atmış. Tabii ki tüm varlıkların tanrısı Zeus duruma sinirlenmiş ve Herakles'in köle olarak satılmasını sağlamış. Eğer açıkça intikam almaya kalkışsaydı bu kadar kızmazdı, ama Herakles'in hileye başvurarak düşmanını öldürmesine öfkelenmiş. Herakles'in diğer düşmanlarıysa Hades'i boyladılar. Aynı zamanda kentleri de esir düştü. Gördüğün bu kadınlar ise büyük bir refahtan esarete düştüler. Kocanın emrini yerine getirerek bu esirleri getirdim. Babası Zeus'a Oikhalia'nın ele geçirilmesi uğruna adadığı kurbanları sunar sunmaz geri gelecek. Sanıyorum ki tüm anlattıklarım arasında en çok hoşuna giden şey son söylediğimdi.

KORO Ey kraliçem! Artık kuşkulanma. Önünde duranlara ve sana söylenenlere bak.

DEİANEİRA Kocamın güzel haberlerini aldığıma çok sevindim. Fakat yine de olayları görenler bugün mutlu olanların yarın mutsuz olabileceklerini çok iyi bilirler.

Şu zavallı kadınların anasız babasız kaldıklarını, yabancı ülkelerde süründüklerini gördüğümde çok üzülüyorum. Bu kızcağızların çoğu, zamanında hür adamlardan doğmuş özgür kızlardı. Oysa ki bundan sonraki yaşamlarını esir olarak geçirecekler. Ey zafer tanrısı Zeus! Belki günün birinde benim soyum da aynı şekilde ezilecek! Ama lütfen ben bunu görmeyeyim. Bu yaşanacaksa en azından ben öldükten sonra olsun. Neden bu kadınları gördükçe korkuya kapılıyorum? Zavallı genç kız! Yoksa bakire misin henüz? Kimsin? Belki de bir annesindir! Gençliğine bakılırsa yaşananlardan haberdar değilsin ama sonuçta soylu birisin. Likhas bu yabancı kadının ailesi kim? Onu doğuran annesi kim? Hangi babanın soyundan geliyor? Tüm yaşananlara metanetle karşı koyuyor. Bu yüzden de en çok onun kim olduğunu merak ediyorum.

LİKHAS Nereden bileyim bunu? Hem neden soruyorsunuz? Belki de ailesi ülkesinde en üst sınıflardan biriydi.

DEİANEİRA Kralın soyundan geliyor olmasın sakın? Eurütos'un ailesinden birisi olamaz mı?

LİKHAS Bilmiyorum, zaten bunu sormadım da!

DEİANEİRA Peki kimse sana adını da söylemedi mi?

LİKHAS Hayır, ben sadece görevimi yaptım.

DEİANEİRA Peki zavallı kadın, o zaman kendin anlat bize kim olduğunu. Senin kim olduğunu bilmemek beni üzüyor.

LİKHAS Şu ana dek ağzını açmayıp tek kelime söylemeyen bu kadın bundan sonra da konuşmayacaktır. Artık rüzgârlara oyuncak olan baba ülkesini terk ettiğinden bu yana yaşadığı felaketin acısıyla ağlayıp duruyor. Yaşadıkları gerçekten çok ağır şeyler, bizlerin de kendisine saygı duymamız gerekir.

DEİANEİRA Peki izin verelim de saraya gidip istediği gibi davransın. Yaşadıklarına başka acılar eklemeyelim. Hay-

di artık hep beraber içeri girelim. Sen de Likhas nereye gideceksen git, ben içeride gerekli şeyleri hazırlayacağım. *(Likhas esirlerle saraya girer, Deianeira da arkalarından girmek ister, ancak Haberci onu durdurur)*

HABERCİ Biraz önce içeriye giren insanların kim olduklarını soruyordun. Senden saklanan şeylerin ne olduğunu biliyorum, hazır burada yoklar, izin ver de sana anlatayım.

DEİANEİRA Ne var? Neden beni durdurdun?

HABERCİ İzin ver anlatayım, nasıl biraz önce söylediklerim boş sözler değilse şimdi de önemli şeyler anlatacağım sana.

DEİANEİRA O halde esirleri geri çağıralım. Yoksa sadece bana ve buradaki diğer kadınlara mı anlatmak istiyorsun?

HABERCİ Evet sadece sana ve diğer kadınlara. Korkacağım bir şey yok. Esirleri bırak, içeri girsinler.

DEİANEİRA Tamam gittiler işte. Anlat artık.

HABERCİ Likhas'ın söylediklerinin hiçbiri doğru değil. Ya şimdi yalan söylüyor ya da daha önceden söyledikleri yalandı.

DEİANEİRA Ne demek istiyorsun? Daha açık konuş! Söylediklerinden hiçbir şey anlamıyorum.

HABERCİ Eurütos'u öldürmeye ya da yüksek surlu Oikhalia kentini ele geçirmeye Herakles'i iten neden Lydia'da Omphale'nin evinde köle olması ya da İphitos'un dağdan aşağı atılması değildi. Olayın nedeni aşktır. Çok sayıda şahidin söylediğine bakılırsa, kim olduğunu sorduğun bu kız yaşananlara yol açtı. Likhas anlattığı olaylarda Eros'dan[15] söz etmedi. Oysa ki Herakles kıza âşık olduğunu babasına anlatmıştı. Fakat babasını ikna edemeyince Eurütos'un kral olduğu bu ülkeye saldırarak kızın babasını yani kralı öldürmüş. Ardından da şehri yakıp yıkmış. İşte bu yüzden kızları buraya gönderdi, kendisi de zaten arkadan geliyor. Bir insan âşık oldu mu

başka türlü davranamaz. Likhas'ın anlattıklarının yalan olduğunu sana söylemek istedim. Trakhis meydanında toplanmış çok sayıda insan yaşananları haber aldı. Biliyorum sana söylediklerim güzel şeyler değil. Ben de memnun değilim, ama ne yazık ki gerçekler böyle.

DEİANEİRA Ahh! Ne kadar da şanssızım! Başıma neler geldi böyle. Bilmeyerek evimin içine nasıl bir bela aldım! Bir de Likhas onu tanımıyorum diye yeminler ediyor.

HABERCİ Evet, gerçekten de ailesi de kendinin güzelliği de etrafına ışık saçıyor. Kızın ismi İole. Ama Likhas bilemez bunu, çünkü hiçbir zaman araştırmadı.

KORO Belki tüm kötü insanlar değil ama en azından bu işi gizliden gizliye yapanlar kahrolsunlar.

DEİANEİRA Şimdi ne yapmalıyım dostlarım? Anlatılanlar kafamı öyle bir karıştırdı ki!

KORO Likhas'a gidip sor, zorlarsan sana gerçekleri anlatabilir.

DEİANEİRA Doğru söylüyorsun, onun yanına gidiyorum.

HABERCİ Peki ben ne yapayım? Burada mı kalayım?

DEİANEİRA Evet, burada kal. Bu arada Likhas saraydan çıkmış geliyor.

LİKHAS Kraliçem, Herakles'in yanına gidince ne söyleyeyim?

DEİANEİRA Gelirken pek de aceleci davranmamıştın, şimdi giderken neden bu kadar acele ediyorsun?

LİKHAS Soracak bir şeylerin varsa yanıtlamaya hazırım.

DEİANEİRA Tamam, her şeye doğru bir biçimde yanıt verecek misin?

LİKHAS Büyük Zeus şahidim olsun ki bildiğim her şeyi anlatacağım.

DEİANEİRA Peki, o zaman yanında getirdiğin bu kız kim?

LİKHAS Euboialı bir kadın, ama hangi aileden olduğunu bilemiyorum.

HABERCİ Buraya baksana Likhas! Kiminle konuştuğunu

bilmiyor musun yani şimdi?

LİKHAS Bana neden bu soruyu soruyorsun?

HABERCİ Sorduğum soruyu anladıysan, yanıt ver!

LİKHAS Eğer gözlerim beni yanıltmıyorsa şu an Kraliçe Deianeira ile yani Oineus'un kızı, Herakles'in de karısıyla konuşuyorum.

HABERCİ Evet ben de senden bunu duymak istiyordum, karşındaki kadının kraliçen olduğunu düşünerek yanıt ver.

LİKHAS Doğru söylüyorsun, kraliçemdir.

HABERCİ Peki kraliçene yalan söylüyorsan, sana nasıl bir ceza verilmeli.

LİKHAS Yalan mı söylüyorum? Neler icat ediyorsun?

HABERCİ Ben değil sen icat ediyorsun.

LİKHAS Gidiyorum, seni bu kadar süre dinlemekle aptallık ettim.

HABERCİ Şu basit soruya yanıt vermediğin sürece gidemezsin.

LİKHAS Ne soracaksan sor, zaten susacak gibi de değilsin.

HABERCİ Buraya getirdiğin esir kadın. Kimi kastettiğimi biliyorsun değil mi?

LİKHAS Evet, neden soruyorsun?

HABERCİ O kızın yüzüne baktığın zaman tanımadığını söylüyorsun. Ama aynı zamanda kendisinin Eurütos'un kızı İole olduğunu da söylemedin mi?

LİKHAS Kime söylemişim? Böyle bir şey söylediğimi onaylayacak bir adam bulabilir misin?

HABERCİ Trakhis'deki meydanda birçok insan bu lafı senden duydu.

LİKHAS Evet, buna benzer bir şeyler duyduğumu söylemiştim. Ama insanın bir tahminini söylemesiyle bildiği şeyi söylemesi arasında fark vardır.

HABERCİ Ne tahmini! O kadını Herakles'in karısı olarak götürdüğüne dair yeminler etmedin mi?

LİKHAS Ben mi? Yeminler etmek mi? *(Deianeira'ya dönüp)* Kraliçem lütfen bana bu adamın kim olduğunu söyleyin!

HABERCİ Bu adam, Oikhalia kentinin yakılıp yıkılmasının nedeninin Lydialı kadına duyulan öfke değil, İole'ye duyulan aşk olduğunu senin ağzından duyan bir adamdır.

LIKHAS Kraliçem lütfen bu adamı gönderin buradan. Delilerle konuşmak akıllı insanlara yakışmaz.

DEİANEİRA Oite'nin ormanlı dağlarına yüksekten yıldırımlar yağdıran Zeus, lütfen artık benden bir şey saklama. Çünkü ben ne soysuz ne de duygulardan habersiz bir insanım. Birisi aşk tanrısının karşısına çıkıp onunla dövüşmeye kalkışırsa delidir. Çünkü Eros bana yaptığını başka insanlara da yapabilir. Bu nedenden kocamı, kendimi ya da diğer kadını suçlayamam. Böyle düşünceler benden uzak olsun. Ama sen yalan söylemeyi kralından öğrendiysen güzel bir şey öğrenmemişsin demektir. Eğer kendi kendine yalan söylemeyi öğrendiysen o zaman da güzel bir şey yapmıyorsun. Belki de iyilik yapmak istiyorsun, ama gerçeği söyle! Çünkü özgür bir insana yalancı damgası öldürücü bir şekilde yapışır. Bu yüzden artık benden saklamana gerek yok. Bir dolu insana anlatmışsın zaten. Korkuyorsan buna da gerek yok. Ama bu şekilde devam ettiğin sürece sadece acı çekmeme yol açıyorsun. Hem zaten Herakles diğer erkekler gibi çok sayıda kadını sevdi. Bu kadınların hiçbirine ne kötü bir söz söyledim ne de onları aşağıladım. Herakles bu kadını çok seviyorsa ona da aynı şekilde davranacağım. Hem güzelliği yüzünden ülkesinden koparıldı hem de esir oldu. Başına gelenlerden dolayı onun için çok üzülmüştüm. Diğer taraftan, olayları değiştirme şansım da yok. Bu yüzden başka insanlara yalan söyleyebilirsin, ama benim yanımda her zaman doğruları söyleyeceksin.

KORO Bu uyarıyı dikkate al. Böylece sonradan şikâyet etmez, bana minnet duyarsın.

LİKHAS Mademki kraliçem insani duygular besliyorsun, ben de senden olanları saklamayacağım artık. Bu adamın söyledikleri doğrudur. Herakles bu kadına âşık oldu. Zavallı Oikhalia kenti de, Herakles'in mızrağıyla yakılıp yıkıldı. Fakat şunu da itiraf etmeliyim ki Herakles hiçbir zaman benden bu olayı saklamamı istemedi, evet ne yaptıysam ben yaptım kraliçem. Olanları senden gizleyen de benim. Mademki her şeyi biliyorsun, bence bundan önce söylediğin gibi davran ve bu kadına karşı kötü bir şey yapma. Çünkü Herakles'in bu kadına karşı duyduğu sevgi herkes tarafından biliniyor.

DEİANEİRA Tam da söylediğin gibi hareket edeceğim. Zaten tanrılara eş koşmak gibi bir düşüncem yok. Başıma gelen belayı büsbütün arttırmak istemiyorum. Artık eve girelim, sen de göndereceğim haberi dinle. Aynı zamanda getirdiğin hediye için benim de sana teşekkür etmem gerekir. Kalabalık bir grupla gelen bir insanı boş olarak geri döndürmek asla olmaz.

(Likhas ve Deianeira saraya girerler)

KORO Ey Küpris'in zaferleri! Ne kadar da büyüksünüz. Tanrılar üzerine olan zaferlerini bırakalım, sadece Kronos'un oğluna neler yaptığına bir bakalım. Ne Hades, ne dünyayı sarsan Poseidon[16] hepsinden önce Deianeira'ya sahip olan için savaşa girdi. Vuruşma sesleri, toz bulutları içinde mücadele başlamıştı. Bunlardan birisi güçlü bir nehirdi, kocaman boynuzları ve bir boğanın dört katı büyüklüğündeydi. İsmi Oiniadai'dan Akheloos'tu. Rakibi ise Bakkhos'un kenti olan Thebai'den geliyordu. Kıvrık bir yay, çifte mızrak ve bir de güllesi olan Herakles. Sevgilileri için mücadeleye başladıklarında hakem olarak da Küpris seçilmişti. Ardından yumruk ve ok sesleri birbirine karıştı. Sonra da boğa boynuzunun sesi duyuldu. Birbirlerine sarıldılar, bacaklarına çelme taktılar, sonra da alınlarına öldürücü darbeler vurdular.

İki rakip soluk soluğa kalmıştı. Genç kız ise o güzel bakışıyla bir yamacın dibine oturmuş kendisini hangisi alacak diye bekliyordu. Ben de sanki görmüş gibi yaşananları anlatıyorum. Bir süre önce kendisini almak isteyenlere acıyarak bakan kızcağız, kısa bir süre sonra annesinden ayrılan bir buzağı gibi ondan koptu.

(Sahneye Deianeira girer, arkasında kapalı bir kutu tutan cariye vardır)

DEİANEİRA Sevgili dostlarım yabancı adamı uğurlamadan önce dışarı gelip sizlerle yapmak üzere olduğum bir hileyi paylaşmak istedim. Biraz önce içerideki savaş esirleriyle yeniden konuştum. İçerideki kız, yok yok belli ki kadın, aynı bir geminin fazla yük alması gibi başıma bela oldu. Evet masumiyetinin ödülü bu! Şimdi aynı çatı altındaki iki kadın bir adamın bizi kucaklamasını bekliyoruz. İyi ve sadık bir adam diye bilinen kocam Herakles onu bu kadar zamandır beklememin karşılığını böyle veriyor. Yine de öfkemin kurbanı olmayacağım, ama lütfen bana söyleyin hangi kadın bir başka kadınla beraber aynı evde yaşamaya razı olabilir? Görüyorum ki onun gençliği çiçekler açıyor, bense yaşlanıyorum. Erkeklerin gözü gençlerden çiçek toplamayı sever. Bu yüzden Herakles benim kocam olmasına karşın asıl karısı bu kadındır. Daha önce de söylediğim gibi, akıllı bir kadına öfkeyle hareket etmek yakışmaz. Bu yüzden acımı hafifletecek daha doğrusu beni bu işten kurtaracak planımı sizlere açıklamak istiyorum. Zamanında bir canavarın bana verdiği ve bugüne dek çekmecemde sakladığım bir hediye vardı. O zamanlar henüz evlenmemiştim ve göğsü kıllı Nessos tam da ölmek üzereyken bu hediyeyi vermişti bana. Bu hediye ne kayıkların küreklerini, ne gemi yelkeni kullanmaksızın yolcuları para karşılığında derin Euenos Nehri'nden geçirmezdi. Zamanında babamın evinden Herakles'in evine gelin olarak gideceğim zaman tam

nehrin ortasında beni küstahça ellemişti. Bunun üzerine bir çığlık attım, Zeus'un oğlu arkasını dönüp Nessos'a bir ok fırlattı, ok Nessos'un göğsünü deldi. Ölmek üzereyken bana şöyle dedi: "Ey yaşlı Oineus'un kızı! Taşıdığım son insansın, bu nedenle birazdan sana vereceğim öğüdü tutarsan yararına olur. Herakles'in okunun, Hüdra[17] yılanının zehrine daldırılmış tarafından aldığım yara yüzünden ölmek üzereyim. Buradaki pıhtılaşmış kandan alacak olursan günün birinde Herakles'in sana yeniden âşık olmasını ve rakibini yenmeni sağlayacaktır. Evet sevgili dostlarım, ben de şu an bu iksirden hazırladım. Hem de hiç utanmaksızın. Nessos onu bana verdiği günden bu yana özenle saklamıştım. Aslında böylesine hilelerden hiç hoşlanmam, ne kendim ne de başkalarının bunu yapmasını isterim. Ama yine de Herakles'i bu aşk iksiriyle kandırabilir miyim diye düşünüyorum. Acaba aptallık mı yapıyorum, yoksa vaz mı geçsem?

KORO Eğer kararlıysan bize göre hiç de kötü bir fikir değil.

DEİANEİRA Kararlıyım ama işe yarayıp yaramayacağından emin değilim.

KORO Hileyi yapmadan önce işe yarayıp yaramayacağını bilmek gerekir. Çünkü sadece kararlılık tek başına işe yaramaz.

DEİANEİRA Kısa bir süre içinde öğreneceğiz. Bakın Likhas'ın kapıdan çıktığını görüyorum. Yola çıkmak için acele ediyor. Aman sırrımı saklayın. Çünkü karanlık, yaptığımız kötü bir şey bile olsa bunu saklar.

LİKHAS Oineus'un kızı bana ne yapmamı istediğini söyle. Zaten yola çıkmak için epeyce geç kaldım.

DEİANEİRA Sen içeride esirlerle görüşürken ben de şu kendi ellerimle dokuduğum şenlik kıyafetini çıkardım. Bunu efendine benden hediye olarak gönder. Ancak dikkat etmen gereken bir şey var, hiç kimse Herakles'den önce bu kıyafeti giymeyecek. Ayrıca Herakles üzerinde-

ki bu kıyafetle boğa kurban etme törenine başlamadan önce kıyafete hiçbir şekilde bir ocağın alevi ya da güneş ışığı değmemeli. Kocam buradan uzaktayken, sağ salim geri döndüğünde giymesi için bu kıyafeti dikeceğime dair bir adağım vardı. Aynı zamanda hediyenin benden geldiğine emin olabilmesi için de kolayca tanıyacağı mührümü basacağım. Şimdi bir elçi olarak yapman gereken şeyi yap. Yapman gerekenden ne azını ne de fazlasını yap. Hem benim, hem de Herakles'in şükranlarını kazanacaksın.

LİKHAS Tamam bir elçi olarak bu kutuyu Herakles'e götüreceğim. İsteklerini yerine getirmeyerek sana karşı bir kusur işlemiş olmak istemem.

DEİANEİRA Haydi o zaman bir an önce yola çık. Evdeki durumun ne olduğunu gayet iyi biliyorsun, bunu da anlatırsın.

LİKHAS Biliyorum, evde hiçbir sorun olmadığını söyleyeceğim.

DEİANEİRA Yabancı kadını nasıl karşıladığımı ve ona nasıl davrandığımı kendi gözlerinle gördün.

LİKHAS Evet, gerçekten de hayran kaldım.

DEİANEİRA Peki... Başka ne söyleyebilirsin? Eğer beni görmeye geleceği zamana kadar onu ne kadar özlediğimi söylersen acele etmiş olabiliriz diye düşünüyorum. *(Deianeira sahneden çıkar, Likhas da kutuyla beraber uzaklaşır)*

KORO Ey Oite'nin kayalık tepeleriyle deniz arasındaki bölgede yaşayan ve Hellenler'in Thermopülai'da[18] toplandıkları yerde yaşayan, Malia Körfezi halkı! Savaşın sert ve üzüntülü sesi değil, tanrıların pek sevdiği lire benzeyen o güzel sevimli kavalın sesi bize hoş gelecek. Çünkü Zeus ve Alkmene'nin oğlu zaferlerinin ödülleriyle beraber vatanlarına yaklaşıyorlar. On iki ay boyunca ülkesinden uzaktaydı, denizlerde dolaştığı zaman bekledik

onu. Sevgili karısı gözyaşları içinde kendi kendisini parçalıyordu. Sonunda Ares[19] sıkıntı dolu günlere bir son verdi. Gelsin beklemesin artık çok kürekli gemisi, kurban kesici olarak bilinen kocan. Diğer ülkeyi arkasında bırakıp buraya geldiğinde canavarın söylediği gibi aşk ve sevgiyle seni bulsun.

DEİANEİRA Ahh sevgili kızlar! Çok korkmaya başladım. Acaba biraz önce giriştiğim işte çok mu ileri gittim?

KORO Ne yaptın söylesene Oineus'un kızı?

DEİANEİRA Ne yaptığımı bilmiyorum. Ama sanıyorum kısa bir süre içinde geri gelecektir. Hem yaptığım şeyi iyi niyetle yaptım.

KORO Herakles'e verdiğin hediyeyle ilgili mi bir sorun var?

DEİANEİRA Şüphesiz ki evet. Böylesine sonu belli olmayan bir işe girişmeyi kimseye tavsiye etmem.

KORO Eğer mümkünse seni korkutan şeyi bize anlat!

DEİANEİRA Duyduğunuz zaman hiç de beklemediğiniz şeyleri duymuş olacaksınız. Herakles için hazırladığım elbisedeki beyaz tüylü koyunun yün topağı kayboldu. Fakat onu evin içindeki bir canlı yok etmedi, kendi kendine parçalandı. Taşların üzerinde bir anda eriyip gitti. Nasıl olduğunu biraz daha ayrıntılı bir şekilde anlatayım: Zamanında Kentauros Canavarı[20] ölmek üzereyken kıvranıyordu ve son sözlerinin hiçbirini unutmayıp tunçtan bir levhaya kazımıştım. Bana söylediği her şeyi harfiyen uyguladım. Sihri kullanacağım zamana dek ateşten uzak bir şekilde, evin en kuytu köşesinde saklamalıydım. Yine başka bir zamanda ise kendi sürümüzdeki bir koyundan yün toplamıştım. Şu gördüğünüz boş çekmeceye bu yün topağını koydum. Fakat içeriye girdiğimde bir de ne göreyim? Yün topağını kızgın ateşin olduğu yere atmışım. Yün de kızarınca tanınmaz bir halde eriyip gitmiş. Aynı bir tahta kesilirken testereden çıkan talaşlara benzemiş. Bakın işte kalıntılarını orada görebi-

lirsiniz. Düştüğü yerdeyse sonbahar aylarında Dionüsos'un[21] siyah üzümünden yapılmış koyu şarap döküldüğü zamanki gibi bir köpük kaynıyor. İşte şimdi de bu yüzden çok korkuyorum. Ayrıca düşünsenize, bu canavar beni elde etmek istediği zaman düşmanı tarafından öldürüldü. O halde neden bana bir iyilik yapmak istesin. Sanıyorum ki sadece kendisini öldürmüş olanı öldürerek onu cezalandırmak istedi. Fakat ne yazık ki ben bunu çok geç anladım. Yanılmıyorsam Herakles'i öldürecek olan kişi benim. Ayrıca bu okun zamanında Kheiron'a bile zarar verdiğini hatırlıyorum. Değdiği tüm hayvanları bir anda yok edermiş. Şimdi böylesine bir oktan açılan bir yaradan çıkacak zehir neden Herakles'i öldürmesin? Tahminim bu şekilde. Eğer bu zehirden dolayı ölürse, kararımı verdim, ben de kendimi öldüreceğim. Her zaman soylu bir şekilde yaşamaya alışmış bir insana alçakça davranmak yakışmaz.

KORO Böylesine tehlikeli bir işte korkmakta haklısın. Ama olayın sonu belli olmadan umudunu yitirmemen gerekir.

DEİANEİRA Bir işte haksızlık yapıldıysa umutlu olmanın gereği yoktur.

KORO İyice düşünmeden yapılan hatalarda çok büyük aksilikler olmaz, senin de başına aynı şeyin geleceğini sanıyorum.

DEİANEİRA Böyle bir sözü suçu işlemeyen kişi söyleyebilir.

KORO Bana kalırsa konuşmayı bırakalım. Bak oğlun geri dönüyor. Sanırım onun yanında konuşmak istemezsin.

HÜLLOS Şu an üç şeyden birisinin gerçekleşmesini isterdim. Ya ölmüş olsaydın, ya annem olmasaydın, ya da şimdiki duygularından çok daha iyilerine sahip olsaydın.

DEİANEİRA Neden benden bu kadar nefret ediyorsun oğlum?

HÜLLOS Babamı, yani kocanı öldürdün.

DEİANEİRA Eyvah! Nasıl böyle bir söz çıkar ağzından?

HÜLLOS Ne yazık ki gerçek bu! Hangimiz yaşanmış bir şeyi yaşanmamış yapabiliriz?

DEİANEİRA Neler söylüyorsun oğlum? Bunu benim yaptığımı kim söyledi sana?

HÜLLOS Kimseden duymadım, sadece babamın çektiği acıları gören birisi olarak ben söylüyorum.

DEİANEİRA Babanı nerede buldun?

HÜLLOS Mademki istiyorsun sana her şeyi anlatacağım. Babam Eurütos'un kentini yok ettikten sonra oradan ele geçirdiği ganimetlerle beraber yola çıkmıştı. Euboia'daki denizlerle çevrili Kenaion Dağları'nın eteğindeki sahilde Zeus'a adanmış kutsal bir alanda onu buldum. Bu sırada Likhas geldi ve senin ölüm saçan hediyeni getirdi. Tam şenliklere başlamak üzereydi ki senin hediyeni görünce on iki boğa dışında yüz kurban daha kesti. Ayakta durmuş duasını etmek üzereyken kurban kesilen yerden birdenbire alevler çıkmaya başladı. Ardından babamdan bir ter boşaldı. Elbise aynı bir heykele giydiriliyormuş gibi bir anda babamın vücuduna yapıştı. İşte bu sırada katil düşmanı aynı bir engerek yılanı gibi babamı yemeye başladı. Babam tam da bu sırada Likhas'a hediyenin kim tarafından gönderildiğini sordu. Likhas senin gönderdiğin yanıtını verdi. Babam ciğerinin üzerinde bir ağırlık hissetti. O an duyduğu acıyla beraber kasığından Likhas'ı yakalayıp kayalardan aşağı fırlattı. Likhas'ın kafası tam ortasından ikiye ayrıldı ve kana bulanmış beyaz beyni aktı. Etraftaki halk bir adamın can çekiştiğini, diğerinin de öldüğünü görünce çığlıklar koparmaya başladı. Hiç kimse Herakles'e yaklaşmaya cesaret edemiyordu. Çünkü acısından dolayı sürekli bağırıyor, bağırtıları Euboia Kayalıkları'nı ve Lokris Dağları'nı inletiyordu. En sonunda feryatlarından bitkin düşerek kendisini yere bıraktı. Bu sırada seninle evlendiğine,

Oineus ailesinin diğer tüm fertlerine lanetler yağdırdı. Gözlerini yukarı kaldırdı ve kalabalığın arasında ağlayan beni gördü. Yüzüme bakarak şöyle dedi: "Oğlum benimle beraber ölecek bile olsan şu an yanıma gelmeni istiyorum. Beni buradan kaldır ve diğer insanların göremeyecekleri bir yere götür. Merhametin varsa beni buradan uzaklaştır da burada ölmeyeyim". Onu alıp bir kayığa bindirip uzaklaştırdım. Şimdi yanına gitsek henüz ölmediğini ya da kısa bir süre önce ölmüş olacağını göreceğiz. Evet anne işte babama yaptığın şey bu. İntikam tanrıçaları Dike ve Erinüsler senin cezanı versinler. Haklıysam bunu yapmalarını istiyorum. Evet haklıyım çünkü dünyada daha iyisini bulamayacağın bir adamı öldürmüş olduğun için bu cezayı sonuna dek hak ediyorsun. *(Deianeira sahneden çıkar)*

KORO Neden susup çıktın? Yanıt vermeyerek, suçlayan kişi haklıymış gibi davranıyorsun?

HÜLLOS Bırakın gitsin. Mademki kaçıyor rüzgârlar yolunu açık etsin. Ama annelik etmesini bilmeyen bir kadının anne ismini taşımasına da gerek yok. Güle güle gitsin. Ayrıca babam için hazırladığı ceza onun da başına gelsin. *(Saraya girer)*

KORO Görüyor musunuz kızlar? On iki senenin yazı bitince Zeus'un kendi oğlunun çektiği acı da sona erecektir. Evet, eski kehanetin sözleri bu şekildeydi. Bakın nasıl da bir anda kehanet gerçekleşiverdi. Bir insan nasıl olur da hayatının son anlarını yaşarken hâlâ tanrılara hizmet edebilir? Rengârenk pullu bir ejder tarafından beslenen, üzerine öldürücü bir zehir yapışmış olan Kentauros ölüm bulutlarıyla Herakles'i çevirdiğinde ve o korkunç Hüdra yılanı kara yeleli Nessos'un yakıcı dikenleri ile tutuşup Herakles'in vücuduna zehrini akıttığında, Herakles'in bugünden başka bir güneş görebileceğini hayal edebiliyor musunuz? Zavallı Deianeira, Herakles'in ya-

pacağı yeni evliliğin hayatına ne gibi felaketler getirebileceğini çok önceden görmüştü. Fakat Nessos'un ölmek üzereyken söylediklerini dinlediğinden dolayı şu an üzülüyor. Kısa bir süre sonra yaşananların cezasını bildirmek için kader yavaş adımlarla buraya gelecek. Gözyaşlarım kaynayan bir pınar gibi boşanıyor. Şimdiye dek hiçbir düşmanı tarafından öldürülemeyen Herakles öylesine bir felakete uğradı ki! Savaş mızrağının siyah ucuyla Oikhalia kentinin kayalık burcundan Deianeira'yı ne de güzel ele geçirmiştin. Hakem Küpris sessizce bu zaferini izlemişti. Yaşananlar mutlaka onun eseriydi.

BİRİNCİ KIZ Doğru mu duyuyorum, sarayın içinden bir çığlık sesi geldi sanki? Bu da ne böyle?

İKİNCİ KIZ Şüphelenilecek bir şey değil, insanın iliklerine kadar işleyen bir ses duyuldu içeriden! Sarayda bir şey oldu.

ÜÇÜNCÜ KIZ Görüyor musun? Yaşlı kadın ne kadar da değişmiş böyle. Üzüntü içinde bize kötü bir haber getirmeye geliyor.

(Sütnine girer)

SÜTNİNE Ahh kızlar! Buradan Herakles'e gönderilen hediye başımıza nasıl da bir felaket getirdi.

DÖRDÜNCÜ KIZ Ah Sütnine! Ne diyorsun? Ne oldu?

SÜTNİNE Tek bir adım atmadan Deianeira son yolculuğuna çıktı.

BEŞİNCİ KIZ Yoksa öldü mü demek istiyorsun?

SÜTNİNE Söyledim ya!

ALTINCI KIZ Demek zavallı Deianeira öldü.

SÜTNİNE Tekrar ediyorum.

YEDİNCİ KIZ Zavallı kadın öldü demek? Nasıl oldu bu?

SÜTNİNE En korkunç şekilde.

SEKİZİNCİ KIZ Söylesene Sütnine, nasıl oldu bu?

SÜTNİNE İntihar etti.

DOKUZUNCU KIZ Bir öfke anı sanırım!

ONUNCU KIZ Belki de cinnet geçirdi.

DOKUZUNCU KIZ Silahın sivri ucuyla intihar etti değil mi?

ON BİRİNCİ KIZ Tek başına nasıl intihar etti?

SÜTNİNE Lanet olası çelik bir kılıçla.

ON İKİNCİ KIZ Zavallı aptal kadın! Söyle, böylesi bir dinsizliği izledin mi?

SÜTNİNE Oradaydım, yakında olduğum için görebildim.

ON ÜÇÜNCÜ KIZ Nasıl oldu anlat!

SÜTNİNE Kendi eliyle kendisini öldürdü.

ON DÖRDÜNCÜ KIZ Neler söylüyorsun?

SÜTNİNE Gerçeği söylüyorum.

ON BEŞİNCİ KIZ Ahh! Evet kesinlikle yeni gelinden kaynaklandı bunlar. Ey intikam tanrıçaları Erinüsler![22]

SÜTNİNE Evet besbelli ki böyle oldu. İçeride olsaydın, yaşananları görseydin çok daha fazla üzülürdün.

KORO Demek bir kadın korkmadan böylesi bir şeyi yapabiliyor.

SÜTNİNE Evet, hem de son derece korkunç bir şekilde. Dinlersen söylediklerimde ne kadar haklı olduğumu göreceksin. Biraz önce saraya girdim. Oğlu Hüllos babasını sahilden getirmek için avluda yumuşak bir sedye hazırlıyordu. Bu sırada Deianeira sunağın başına gitti, hiç kimseye görünmeden, sessizce yalnız başıma kaldım diye ağlamaya başladı. Her zaman kullandığı küçük eşyalardan birisine eli değdikçe gözyaşları dökülüyordu. Bir süre sonra evdeki hizmetçileri gördükçe hem kendi kötü talihi için, hem de bundan sonra öksüz kalacak çocukları için kaderine lanetler yağdırıyordu. Bir süre hızla Herakles'in odasına gitti. Bir köşede saklanmış yaptıklarını izliyordum. Yatağın çarşaflarını savurmaya ardından da kendisini yatağa fırlatmaya başladı. Gözyaşları adeta bir ses olmuş gidiyordu. Şöyle söylüyordu: "Ah benim gelinlik yatağım! Bundan sonra güzel bir uyku için beni kucağınıza alamayacaksınız". Sözlerini tamam-

ladıktan sonra elbisesini omzundan göğsüne kadar tutturan altın bir tokayla tutturulmuş kısmını yırttı. Ben de hemen oradan uzaklaştım, oğlunun yanına gidip olanları anlattım. Oğluyla beraber koşarak odaya geri döndüğümüzde iki taraflı kılıcı kalbine sapladığını gördük. Hüllos annesinin halini görünce bir çığlık attı. Çünkü zavallı çocuk annesinin başına gelenlerin nedeninin Kentauros olduğunu hizmetçilerden öğrenmişti. İşte bu yüzden Hüllos şimdi annesinin yanında diz çökmüş, onu dudaklarından öpüyor ve koynuna sokuyor. Hem annesini boş yere suçladığı için üzülüyor, hem de hem annesini hem de babasını kaybettiği için ağlıyor. Evet, içeride yaşananlar bu şekilde. Bir insan yarını ya da birkaç gün sonrasını hesaplıyorsa aptaldır. Bugünümüz mutlu bir şekilde geçmiyorsa geleceği düşünmenin bir anlamı yoktur.

KORO Yaşanan felaketlerden hangi birisi için ağlayayım? Bunların hiçbirini diğerinden ayırt edemem ki! İçeride başımıza en kötü şeyler geldi. Şimdi de daha kötülerini endişeyle bekliyoruz. Keşke evimize doğru güzel bir rüzgâr esse ve beni alıp götürse. Yoksa Zeus'un oğlu Herakles geldiğinde korkudan öleceğim. Anlatılanlara bakılırsa, çaresiz acılar içindeki Herakles, evine doğru yaklaşıyormuş.

(Uzaktan yavaşça ilerleyen bir alay görülür)

Bakın işte yaklaşıyor. Bülbüllerin ağladığı gibi üzüldüğüm felaket yanı başımda şimdi. Yabancı askerler sanki bir çocuk taşır gibiler. Ağır adımlarından da hiç ses çıkmıyor. Ne kadar da sessiz bir şekilde getiriyorlar onu, acaba öldü mü yoksa uyuyor mu?

(Herakles sedye üzerinde uyumaktadır; sedye yere bırakılır, alayın önünde yaşlı bir adam vardır. Hüllos da evden çıkar)

HÜLLOS Ahh! Sevgili babacığım! Nasıl da üzülüyorum şu

haline! Eyvah! Ne yapsam acaba?

YAŞLI ADAM Sus oğlum! Babanı delirten bu acıları uyandırma yeniden. Yaşıyor, ama oldukça halsiz durumda, dişlerini sık, dudaklarını ısır.

HÜLLOS Ne dedin? Yaşıyor mu?

YAŞLI ADAM Uykuya daldı, şimdi uyandırma onu, rahatını kaçırmayalım. Yeniden aynı acıları uyandırmanın gereği yok.

HÜLLOS Ahh! Kalbim sonsuz bir acı altında eziliyor, ne yapsam acaba?

HERAKLES *(Uyanır)* Aman Zeus! Neredeyim, hangi ülkedeyim? Nasıl bir acı çekerek böyle yatıyorum? Ahh! Şu canavar beni yeniden kemirmeye başladı.

YAŞLI ADAM Görüyor musun uykusunu kaçırmaman için susman daha iyi olacaktı.

HÜLLOS Ne yapayım, böylesine acı çekmesine dayanamıyorum.

HERAKLES Ey üzerinde tapınaklar inşa ettiğim Kenaion kayaları! Sana verdiğim kurbanların karşılığında bana verdiğin ödül bu mu? Ahh Zeus! Bana yapılan nasıl bir hakarettir? Seni hiç görmemeliydim, böylece şu an çektiğim acıları da çekmeme gerek kalmayacaktı. Zeus dışında kim bu acıları sona erdirebilir? Eğer acılarım geçerse bu bir mucizedir diyebilirim. Beni rahat bırakın, canım yanıyor. Artık beni rahat bırakın, rahat! Nasıl tutuyorsun onu, öldürecek misin beni yoksa? Uyuyan şeyi uyandırdın. Yine mi yapışıyor! Bakın yeniden başladı. Topraklarını, ormanlarını temizlemek için kendimi denizlerde parçaladığım Hellenler'in nankör insanları neredesiniz? Şimdi böylesine acılar çekerken hiç kimse ateş ya da çelikle gelip beni kurtarmaya çalışmıyor. Ahh! Hiç kimse yaklaşıp şu uğursuz yaşamımda kafamı koparmıyor.

YAŞLI ADAM *(Herakles'i tutmaya çalışır)* Benim gücüm bu adamı tutmaya yetmeyecek. Hüllos gel, yardım et bana.

HÜLLOS Peki. Fakat onun korku dolu acılarını geçirmek için ne yapacağımı bilemiyorum. Zeus'tan gelen bir ceza bu.

HERAKLES Oğlum neredesin? Kaldır beni, buramdan tutup kaldır. Ahh! Kader! Yine dehşetle azdı, öldürürcesine bir şiddetle geliyor üzerime. Ahh Pallas![23] Pallas! Yine parçalıyor beni işte. Ahh oğlum! Babana yardımcı ol. Çekinmeden kılıcını al ve boynumun altına sapla. Böylece annenin rezilce içime tutuşturduğu acılardan kurtarırsın beni. Keşke beni mahvettiği gibi ben de onun mahvolduğunu görebilsem şurada. Zeus kardeşi Hades! Tatlı Hades! Çabuk bir ölüm gönderip bir an önce beni yerin dibine al artık.

KORO Kralımızın, böylesi bir kahramanın başına gelenleri, böylesi bir kaderi ibretle dinledim dostlarım.

HERAKLES Sözlerle anlatması bile çok güç. Vücudumun çektiği acıların nedeni, hilekâr Oineus kızının vücuduma gönderdiği ölüm saçan Erinüsler ağı. Böyle bir şeyi ne Zeus'un karısı ne de Eurütheos'un nefreti gönderirdi. Gönderilen elbise vücuduma yapışarak beni kemirdi. Ciğerlerimdeki kanı emmeye başladı ve damarlarımın içine işledi. Böylece tüm vücudum yok olup gitti. Savaşlarda düşmanların gönderdiği oklar, devlerin kocaman orduları, Kentauros'un gücü, ülkelerini işgal ettiğim Yunanlılar ya da yabancı ülkelerde yaşayan diğer insanlar bana bunu yapmadılar. Bu kadın cesur değil, fahişenin teki. Silah kullanmaksızın, beni tek başına yenmeyi başardı. Hadi oğlum şimdi eve gidip anneni buraya getir. Ona layık olduğu cezayı vereyim. Bakalım o zaman bana mı yoksa annene mi daha fazla merhamet göstereceksin görelim. Hadi oğlum! Şimdi aynı bir kadın gibi hıçkıra hıçkıra ağlıyorum. İnsanlar bana merhamet ederlerken sen de merhamet et! Beni daha önceden bu şekilde gördüğünü söyleyebilecek birisi var mı? Hayır, her zaman en büyük tehlikelere gözümü bile kırpmadan atıldım.

Öyle bir adam, şimdi bir kadın gibi davranmaya başladı. Babanın yatağına yaklaş da nasıl bir şanssızlık yaşadığımı gör. Evet sana yaşadıklarımı açıkça göstereceğim. *(Sargılarını açar)* Nasıl bir merhamete layık olduğumu görüyor musun? Ahh! Zavallı ben! Yeniden vücuduma öldürücü bir titreme geliyor. Bu lanet olası illet anlaşılan durmadan benimle savaşmak istiyor. Hadi hükümdar Hades artık beni al! Hadi Zeus'un ışıkları beni çarpın artık! Fırlatıp yıldırımı beni kavur! Ahh! Yeniden başlıyor! Ahh ellerim! Sırtım! Göğsüm! Zavallı kollarım! Sizlerle zamanında Nemea ovalarında hiç kimsenin yaklaşamadığı aslanları yok etmiştik. Lerne'deki Hüdra yılanını, Kentauroslar sürüsünü ve evet insanlardan kaçan iki vücutlu, beygir ayaklı, kibirli canavarları yok etmiştik. Erümanthoslu yaban domuzunu, Ekhidna'nın[24] yenilmez yavrularını, üç başlı köpeği, dünyanın bir diğer ucundaki devi, altın elma bekçilerini yenenler hep sizler değil miydiniz? Bir sürü sıkıntıya girdim, ama hiç kimse beni yendiğini iddia edemedi. Dünyanın en asil soyundan gelen ve babası Zeus olan birisi şimdi bir felaket tarafından yok edildi ve elleri paramparça edildi. Acıklı bir şekilde şuracıkta yatıyorum. Şu an belki ayağa kalkamıyorum, ama sizlere yemin ederim ki o kadını gördüğümde parça parça edeceğim. Hele buraya bir gelsin o zaman ona insanın yaşarken de ölürken de cezalandırılabildiğini ispatlayacağım.

KORO Ahh! Zavallı Yunanistan! Bu adam ölürse nasıl bir yas için hazırlandığını şimdiden görebiliyorum.

HÜLLOS Mademki yanıt vermeme izin veriyorsun sevgili babacığım o halde sözlerimi sessizce dinle! Çünkü senden istemeye hakkım olan bir şeyi isteyeceğim. Bana inan ve şu kalbini parçalayan öfkeyi bir köşeye bırak. Çünkü intikam zevkini yaşamak istiyorsun, ama yanılıyorsun.

HERAKLES Ne söyleyeceksen çabuk söyle. Canım yanıyor ve anlaşılmaz sözleri çözecek halde değilim.

HÜLLOS Annemden söz etmek istiyorum. Bu hatayı, nasıl bir hata yaptığını fark etmeden yaptı.

HERAKLES Ahh terbiyesiz çocuk! Demek babanın katili annenden söz etmeye cesaretin var. Beni de kendini dinlemeye mecbur ediyorsun.

HÜLLOS Fakat yaşadığı şeyler susulacak gibi değil.

HERAKLES Evet bana yaptıklarını düşündüğüm zaman susulacak gibi değil, bunu görüyorum.

HÜLLOS Bugün yaşananlardan sonra söylediklerime hak vereceksin.

HERAKLES Söyle bakalım ne gelmiş başına, ama sakın beni yanıltmaya çalışma.

HÜLLOS Söylüyorum o halde: Öldü, biraz önce öldü.

HERAKLES Kim öldürdü? Çok kötü bir haber veriyorsun şu an!

HÜLLOS Yabancı birisi değil, intihar etti.

HERAKLES Yazık olmuş, layık olduğu şekilde benim tarafımdan öldürülmesi gerekiyordu.

HÜLLOS Her şeyi bilsen, şüphesiz ona olan öfken geçerdi.

HERAKLES Garip bir laf! Ne demek istediğini daha açıkça söylesene.

HÜLLOS İyilik yapmak isterken kötülük yaptı, her şey bundan ibaret.

HERAKLES Babanı öldürmek istemesi iyilik miydi yani? Alçak herif!

HÜLLOS Eve yeni bir kadın gönderdiğini görünce sana bir aşk sihri yapmak istemiş, her şey bundan oldu.

HERAKLES Trakhis'de bu sihri yapan da kimmiş?

HÜLLOS Zamanında Kentauros Nessos seni bu sihirle elde tutabileceğini söyleyerek annemi kandırmış.

HERAKLES Eyvah! Eyvah! Zavallıyım ben, mahvoldum! Bittim! Bundan sonra yeniden güneşin doğuşunu göre-

meyeceğim. Eyvah! Artık kaderimin nasıl olduğunu biliyorum. Haydi oğlum git artık buradan. Senin artık bir baban yok. Bütün kardeşlerimi, bütün akrabalarımı çağır. Zeus'a boşuna karılık yapmış olanı da Alkmene'yi de buraya çağır. Herkese tanrıların bir kehanetini anlatmak istiyorum.

HÜLLOS Annen burada değil, deniz kenarındaki Tirnüs kentinde yaşıyor. Çocuklarını da yanına aldı. Hepsiyle beraber Thebai'de yaşıyorlar. Haberin olsun. Fakat burada olan akrabaların isteğini yerine getirecekler. Bundan emin olabilirsin.

HERAKLES O halde yapacağım şeyi iyi dinle. Artık oğlum olmaya layık bir insan olduğunu gösterme zamanın geldi. Babam bana çok önceleri yaşayan birisi tarafından değil, ölmüş birisi tarafından öldürüleceğimi söylemişti. Bu kehanete göre, ölü Kentauros canavarı, şimdi benim ölümümü gerçekleştiriyor. Şimdi de başka bir kehanetten söz etmek istiyorum. Çıplak toprağa doğru uzanan dağlarla çevrili Selloi Korusu'na gittiğim zaman babamın çok sesli meşesinin bana söylediklerini bir kenara yazmıştım. Bu sıralar içinde bulunduğum acılardan sonunda kurtulacağımı söylemişti. Meğer yanlış anlamışım. Mutlu günlerin beni beklediğini zannediyordum, ama kastedilen şey ölümümmüş. Elbette ki ölüler için hayatta bir zorluk yoktur. Artık mademki kehanet doğru çıktı, o halde beni sinirlendirip daha sert sözler söylememi sağlamadan kendiliğinden razı olup yanıma gel ve yapmak istediğim şeyde bana yardımcı ol.

HÜLLOS Sözlerinden nasıl titrediysem emirlerine de aynı şekilde itaat edeceğim babacığım.

HERAKLES O halde öncelikle bana sağ elini uzat.

HÜLLOS Benden böylesi büyük bir yemini ne amaçla istiyorsun?

HERAKLES Uzatacak mısın? Uzatmayacak mısın?

HÜLLOS Uzatıyorum işte elimi, hem de itiraz etmeksizin.

HERAKLES Şimdi de Zeus'un başı adına yemin et.

HÜLLOS Neden olduğunu halen söylemeyecek misin?

HERAKLES Sana emredeceğim şeyi yapacağına dair yemin et.

HÜLLOS Tamam, Zeus şahidim olsun ki yemin ediyorum.

HERAKLES Eğer yeminini tutmayacak olursan Zeus'un seni çarpması için dua et.

HÜLLOS Beni çarpmayacak, çünkü yeminimi tutacağım. Ama yine de dua ediyorum.

HERAKLES Tamam. Zeus'a ait Oite Tepesi'ni biliyor musun?

HÜLLOS Bilmez miyim, kaç kere kurban kesmek için gittim oraya.

HERAKLES Yanına alacağın birkaç arkadaşınla beraber kendi ellerinle beni buradan kaldıracaksın. Sonra çok sayıda meşe ve yabani zeytin ağacı kesip beni bunların üzerine koyacaksın. Çatır çatır yanan bir çam meşalesi alıp beni bunların üzerine yerleştireceksin. Kesinlikle gözyaşı dökmeni istemiyorum. Eğer benim oğlumsan bu işi ağlayıp sızlamadan yapacaksın. Eğer söylediklerimi yapmazsan yerin dibine indiğim zaman bile senden hesap sorarım.

HÜLLOS Eyvah! Benden olayacak bir şey istedin!

HERAKLES Yapılması gerekli olan bir şeyi istedim. Eğer bunu yapmazsan benim oğlum değilsin, kendine başka bir baba bulursun.

HÜLLOS Eyvah! Eyvah! Peki beni neden buna zorluyorsun baba? Senin katilin olmamı istiyorsun benden!

HERAKLES Hayır, beni öldürerek çektiğim acılara son vereceğinden dolayı iyi bir evlat olacaksın.

HÜLLOS Nasıl yani seni yakarak mı acılarını geçireceğim?

HERAKLES Eğer bundan korkuyorsan başka birisi yapsın.

HÜLLOS Peki, seni oraya taşımayı nasıl kabul etmeyebilirim?

HERAKLES Odun yığınını da kabul etmemezlik yapmayacaksın değil mi?

HÜLLOS Kendi ellerimi sürmemek şartıyla kabul edebilirim.

HERAKLES Benim için bu kadarı da yeterli. Bunca zamandır yaptığın büyük iyiliklere küçük bir iyilik daha eklemiş olacaksın.

HÜLLOS Ne büyüklükte bir iyilik olursa olsun bu iş yapılacak.

HERAKLES Eurütos'un kızını tanıyorsun değil mi?

HÜLLOS Sanırım İole'den söz ediyorsun değil mi?

HERAKLES Evet ondan söz ediyorum. Sana şunu emrediyorum: Ettiğin yemini aklından çıkarmadan ben öldükten sonra onunla evlenmeni istiyorum. Babanın emirlerini dinlememezlik yapma. Benimle yatmış olan bir kadınla senin dışında başka birisinin evlenmesi uygun olmaz. Onunla sen evlen. Beni dinle. Büyük iyiliklerde beni dinleyip daha küçüklerinde dinlememezlik yaparsan büyük iyiliğinin de değeri ortadan yok olur.

HÜLLOS Eyvah! Hasta bir adamı sinirlendirmek kötü şey ama böyle bir şeye kim katlanabilir?

HERAKLES Demek emirlerimi kabul etmiyorsun?

HÜLLOS Annemin ölümünden ve senin şu an bulunduğun durumdan sorumlu olan bir kadını intikam delisi olmadıkça nasıl eş olarak alabilirim? Böylesi bir kadınla yaşamaktansa ölmeyi tercih ederim baba!

HERAKLES Anlaşılan bu çocuk ölmek üzere olan babasının sözlerini dinlemiyor. Ama beni dinlemezsen tanrılar seni cezalandıracaklardır.

HÜLLOS Eyvah! Söylediklerin hastalığının şiddetinin ne kadar arttığını bizlere gösteriyor.

HERAKLES Hafiflemiş acılarımı boş yere körüklüyorsun.

HÜLLOS Ne kadar zavallı, ne kadar çaresiz bir hale düştüm böyle!

HERAKLES Babanın sözlerini dinlemediğin için başına bunlar geliyor.

HÜLLOS Senden namussuz olmayı mı öğreneceğim baba?

HERAKLES Beni mutlu ederek namussuzluk yapmayacaksın.

HÜLLOS Söylediklerinde ciddi misin?

HERAKLES Tüm tanrılar adına yemin ederim ki ciddiyim.

HÜLLOS Tamam o zaman istediğin şeyi yapacağım. Tanrılara da bunu senin istediğini söyleyeceğim. Seni dinlediğim için de hiçbir zaman namussuzluk yapmamış sayılacağım.

HERAKLES Sözlerini ne kadar güzel bir şekilde tamamladın oğlum. Hadi artık çabuk olmalısın. Acılarım yeniden artmadan beni odun yığınının üzerine koy. Ancak bu şekilde acılarıma bir son verebileceğim.

HÜLLOS Dilediğin şeyi yerine getireceğim. Çünkü bunu sen istedin baba.

HERAKLES Hadi acılarım daha da artmadan beni kaldır yerimden. Ey benim taştan yüreğim! Ağzıma çelik bir gem vur da dudaklarım bir taş gibi sert olsun. Ağzımdan bir çığlık kopmasın ki oğlum da kendisine verilen görevi kolayca yerine getirebilsin.

HÜLLOS Hadi arkadaşlar kaldırın onu yerinden. Yapacağım şeyden dolayı beni affedin. Tanrıların ne kadar acımasız olduklarını görüyorsunuz. Önce babasıyız diyorlar sonra çektiği acıları sessizce seyrediyorlar. Gelecekte neler olacağını bilemiyoruz, ama şu anki durum bizler için çok kötü. Tabii ki en kötü durumda olan da böylesine acılar çekmek zorunda kalandır. *(Herakles götürülür)*

KORO *(İole'ye)* Genç kız, sen de sarayda kalma artık. Bir sürü ölüm, sonsuz işkenceler ve acılar gördün. Evet, bunların hepsi Zeus'un işidir.

SON

DİPNOTLAR

1. Yunan mitolojisinde ölüler ülkesine verilen ad.
2. Yunanistan'da Korinthos Körfezi'nin kuzeyindeki bölgeye verilen ad.
3. Yunanistan'da Epiros bölgesinde yer alan bir nehir.
4. Herakles'in annesi. Kahraman Perseus'un soyundan gelmektedir.
5. Oikhalia Kralı Eurütos'un oğlu.
6. Bugünkü Eğriboz.
7. Güneş.
8. Yunanca'da güneyden esen rüzgâra verilen ad.
9. Yunan mitolojisinde zamanın kişileştirilmiş hali. Kronos aynı zamanda Zeus'tan önce hüküm süren titanlardan biridir.
10. Yunanistan'ın kuzey batısındaki Epiros bölgesinde yer alan bir kent.
11. Artemis ve Apollon'un doğum yeri. Bugünkü Mükonos Adası'na altı buçuk mil uzaklıktadır.
12. Yunan mitolojisinde Zeus ile Leto'nun kızı. Vahşi doğa, avcılık ve ay tanrıçası olarak tanımlanmaktadır.
13. Artemis'in kardeşi. Müzik, sanat ve şiirlerin tanrısı olarak da tanımlanmaktadır.
14. Yunan mitolojisinde Zeus'tan kaçtığı için bıldırcına çevrilen Leto'nun kız kardeşi.
15. Yunan mitolojisinde aşk, seks ve şehvet tanrısı.
16. Yunan mitolojisinde Hades ve Zeus'un kardeşi. Deniz tanrısı olarak bilinmektedir.
17. Yunan mitolojisinde 7-9 başlı bir canavar. İnanışa göre başlarından birisi koparıldığında yerine yenisi çıkmaktaydı.
18. Sofokles burada Yunanlılar'ın Pers Savaşları'na gönderme yapmaktadır.
19. Yunan mitolojisinde Hera ve Zeus'un oğlu, savaş tanrısı olarak bilinmektedir.
20. Yunan mitolojisinde yarı insan yarı at biçimde betimlenen canavar.
21. Yunan mitolojisinde şarap tanrısı.
22. Yunan mitolojisinde intikam tanrıçaları.
23. Athena'nın lakaplarından biri.
24. Yunan mitolojisinde bir canavar. Ayrıca Oidipus'un öldürdüğü Sphinks'in annesidir.

KAYNAKÇA (Her iki oyun için)

Armstrong, D., "*Sophocles' Trachiniae* 559ff.," BICS 33 (1986) 101-2.

Bates, W. N. *Sophocles Poet and Dramatist*, (1940).

Blundell, M.W. *Helping Friends and Harming Enemies: A Study in Sophocles and Greek Ethics* (1989).

Bowra, C. M. *Sophoclean Tragedy* (Oxford, 1944).

Edmunds, L. Oedipus *The ancient Legend and its Later Analogues* (1985).

Falk, Eugene H. *Renunciation as a Tragic Focus (Minneapolis, 1954).*

Gardiner, C.P. *The Sophoclean Chorus* (1987).

Gellie, G. Sophocles: A Reading (1972).

Kamerbeek, J. C., *The plays of Sophocles;* (Leiden, E.J. Brill 1984).

Kirkwood, G. M. *A Study of Sophoclean Drama* (Cornell UP 1958).

Kitto, H. D. F. *Sophocles Dramatist and Philosopher* (London 1958).

Mullahy, Patrick. *Oedipus, Myth and Complex* (NY 1948).

Pound, Ezra (tr), *Women of Trachis*, (London, N. Spearman) (1956).

Reinhardt, Karl. *Sophocles.* tr. Hazel & David Harvey. (Harper & Row / Barnes & Noble, 1979).

Scodel, R. *Sophocles*, (1984).

Seale, David, *Vision and Stagecraft in Sophocles* (Univ of Chicago Pr 1982).

Segal, Charles, Tragedy and Civilization An Interpretation of Sophocles (1981) Oedipus Tyrranus Tragic Heroism and the Limits of Knowledge (New York, 1993).

Segal, Charles, *Sophocles' Tragic World*, (Cambridge, MA 1995).

Sheppard, J. T., *Aeschylus and Sophocles Their Work and Influence in Our Debt to Greece and Rome* (NY, Cooper Square Pub 1963).

Sheppard, J.T., *Aeschylus & Sophocles* (Ares 1963) Sem Libr PA3829.S45

Sorum, C.E., "*Monsters and the Family the Exodos of Sophocles' Trachiniae,*" GRBS 19 (1978) 59-73.

Waldock, C. H. *Sophocles the Dramatist* (Cambridge 1951).

Webster, T. B. L. *An Introduction to Sophocles* (Oxford 1936).

Whitman, C. H. *Sophocles; A Study of Heroic Humanism* (Cambridge 1951).

Wiersma, S., *"Women in Sophocles,"* Mnemosyne 37 (1984) 25-55.

Wilson, Edmund. *The Wound and the Bow* (New York 1929).

Winnington-Ingram, R.P. *Sophocles An Interpretation* (1980).

Woodard, T., *"The Electra of Sophocles," in Sophocles*, T. Woodard ed., (NJ 1966) 125-45.

Woodard, T. M., (ed) *Sophocles* (Prentice-Hall 1966).

Yayınevimizin Yayımladığı

ESKİ YUNAN TRAGEDYALARI

Eski Yunan Tragedyaları 1
Aiskhülos / *Persler* - Sofokles / *Antigone*
Çeviren: Güngör Dilmen

Eski Yunan Tragedyaları 2
Euripides / *Bakkhalar* (Çev. Güngör Dilmen)

Eski Yunan Tragedyaları 3
Sofokles / *Kral Oidipus* (Çev. Bedrettin Tuncel)

Eski Yunan Tragedyaları 4
Euripides / *Medea* (Çev. Metin Balay)

Eski Yunan Tragedyaları 5
Euripides / *Troyalı Kadınlar* (Çev. Yılmaz Onay)

Eski Yunan Tragedyaları 6
Euripides / *Elektra* (Çev. Yılmaz Onay)

Eski Yunan Tragedyaları 7
Sofokles / *Filoktetes* (Çev. Şükran Yücel)

Eski Yunan Tragedyaları 8
Sofokles / *Aias - Elektra* (Çev. Furkan Akderin)

Eski Yunan Tragedyaları 9
Aiskhülos / *Zincire Vurulmuş Prometheus*
(Çev. Furkan Akderin)

***

ESKİ YUNAN KOMEDYALARI

Eski Yunan Komedyaları 1
Menandros / *Huysuz Adam* (Çev. Candan Şentuna)

Eski Yunan Komedyaları 2
Aristofanes / *Barış* (Çev. Yılmaz Onay)

Oidipus Kolonos'ta,
Oidipus'un son günlerini geçirmek için sığındığı
Kolonos kentinde yaşadıkları ve daha sonra
gizemli bir şekilde ortadan kayboluşunu anlatıyor.
Gerçeğin ardına düşen Oidipus,
acılarla dolu uzun bir yolculuktan sonra huzura kavuşacaktır.

Trakhisli Kadınlar,
dokusunda aşk, kıskançlık, yazgı ve ölüm kavramlarını,
varoluşçu bir karamsarlıkla irdelerken,
temelde bir kadının dramını anlatıyor.
'Yazgının önüne geçilemezliği' tragedyanın her karakterinde
ayrı ayrı kendini gösterir.
"İnsan bir kez dünyaya gelir ve hayat sadece bir kez yaşanır;
kurtuluş yoktur."

ISBN 978975778559-8

Mengü Ertel